

[Knud Lind]

le gribe til. Da de ikke ville ned på vandbærer-stadiet, har de skøjet hen over problemerne, og for hr. Ole Espersens vedkommende er det nået så langt, at hr. Ole Espersen end ikke læser Folketingets ombudsmands beretninger og alligevel som en spørgejörgen spørger i en uendelighed.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslaget til folketingsbeslutning vedtoges med 104 stemmer (S, KF, SF, V, RV, CD, KRF og Steenholdt (Grönl.)) mod 16 (FP).

Formanden:

Om denne vedtagelse vil der nu blive givet meddelelse til Folketingets Ombudsmand.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Anden behandling af lovforslag nr. L 1:

Forslag til finanslov for finansåret 1990.

Af finansministeren (Palle Simonsen).

(Fremsat 3/10 89. Første behandling 12/10 89. Betænkning 25/10 89).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

§§ 1-8, 10-30, 35-39, 41 og 42

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Anden behandling af lovforslag nr. L 24:

Forslag til lov om kundgørelse af love, anordninger og bekendtgørelser på Færøerne.

Af justitsministeren (Engell).

(Fremsat 10/10 89. Første behandling 25/10 89. Betænkning 2/11 89).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

§§ 1-3

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Forespørgsel nr. F 5:

Forespørgsel til sundhedsministeren:

»Hvilke initiativer vil regeringen tage med henblik på at sikre opfyldelse af Verdenssundhedsorganisationens (WHO's) mål om en reduktion af alkoholforbruget med 25 pct. inden år 2000?«

Af Inger Stilling Pedersen (KRF) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 10/10 89. Fremme af forespørgslen vedtaget 24/10 89).

Begrundelse

Inger Stilling Pedersen (KRF):

Om ikke så længe tager vi hul på 1990'erne, og det vil sige, at vi går ind i det sidste årti inden år 2000. Vi har i Folketinget i de forløbne år talt meget om sundhed for alle år 2000, om WHO's planer om, at alle skulle have krav på denne sundhed, men også om at få reduceret alkoholforbruget med 25 pct.

[Inger Stilling Pedersen]

Vi vil gerne spørge regeringen – og vi venter meget spændt på svaret – hvilke initiativer man agter at sætte i gang for at leve op til det.

Besvarelse

Sundhedsministeren (Elsebeth Kock-Petersen):

Jeg er glad for at få lejlighed til at redegøre for de overvejelser, vi gør os i regeringen om alkoholpolitikken. Der er nogle, der siger, at Danmark slet ikke har nogen alkoholpolitik, og andre mener, at vi måske nok har en alkoholpolitik, men der er ikke nogen politisk vilje til at gennemføre en indsats mod de problemer, alkohol kan forårsage.

Jeg synes, det er udmærket, vi får denne lejlighed til at vurdere mulighederne for at sætte politisk vilje bag de smukke ord. Det er faktisk også derfor, regeringen i forebyggelsesprogrammet specielt har trukket alkoholpolitikken frem. Det er også derfor, at jeg allerede i efteråret 1988 bad en udvalg om at komme med forslag til, hvordan den statslige indsats kan tilrettelægges, og hvordan de private organisationer inden for alkoholområdet kan inddrages i arbejdet. Dette udvalg er kommet med sin betænkning i sommer, og høringsrunden er nu færdig.

Jeg synes også, jeg vil nævne Socialforskningsinstituttets undersøgelse af alkohol på arbejdspladserne, fordi jeg faktisk også selv som socialminister måtte tage et slæb for overhovedet at få denne undersøgelse i gang. Første del af den er netop færdig fra Socialforskningsinstituttets side, dvs. der sker noget. Vi har fået et bedre grundlag for nogle beslutninger både om, hvad vi kan gøre konkret, og hvordan vi kan organisere arbejdet.

Selvfølgelig er målet for regeringens alkoholpolitik fortsat at begrænse de skader, som alkohol i bred forstand kan give, og dermed arbejder vi selvfølgelig også for opfyldelse af WHO's overordnede målsætning.

De vigtigste virkemidler vil fortsat være oplysning, information, opsøgende arbejde, behandling og afgifter. Forbud og restriktioner skal efter min mening kun bruges, når der er særlig begrundelse for det, og det har da også hidtil været den almindelige opfattelse i Tinget.

Men det er selvfølgelig også nødvendigt at slå fast, at mange dele af vores samfund er med til at forme en alkoholpolitik. Det er ikke kun sundhedsområdet, det er også et socialt spørgs-

mål, og told, politi, kriminalforsorg, skolevæsen, bevillingsmyndigheder osv. er inddraget. Det vil sige, at en række myndigheder er med til at give det samlede billede af den indsats, der gøres inden for alkoholpolitikken.

Men det, jeg vil koncentrere mig om i dag, er nogle af de initiativer, jeg som sundhedsminister vil tage. Det drejer sig primært om initiativer på forebyggessiden. Det, jeg vil arbejde for, er, at befolkningen, og det vil sige hele befolkningen, via oplysning og information kan få et mere fornuftigt forhold til alkohol. Det simple mål er, at det ikke må være alkoholen, der styrer den enkelte, og at vi gerne skulle blive mere bevidste om, hvorfor vi drikker, og hvorfor vi drikker så meget. De kolde tal viser jo, at hver eneste dansker over 14 år gennemsnitlig drikker 12 liter ren alkohol om året. Det er 2-3 øl om dagen, men forbruget er ikke jævnt fordelt, så mange drikker betydelig mere.

Vi ved alle, at for megen alkohol kan give sygdom, for megen alkohol kan give alvorlige sociale problemer, for megen alkohol kan føre til tragiske ulykkestilfælde, og for megen alkohol kan forvolde dødsfald, fordi en bilist kører beruset.

Så er der selvfølgelig også de følgevirkninger, som ikke kan læses ud af en statistik, men som vi alle sammen ved er en realitet. Hvad med de helt og halvt smadrede ægteskaber eller de børn, der blev snydt for skovturen, eller den nattesøvn, der ikke blev ordentlig? Hvad med de gode oplevelser, ja, man kan i virkeligheden også sige, hvad med de kritiske, dårlige oplevelser, som vi heller ikke får lov til at gennemleve, fordi alkoholen virker sløvende?

Jeg er indstillet på, at vi skal gøre en indsats, men den kan gøres på mange måder. Jeg tror, pædagogikken vil være af overordentlig stor betydning. Løftede pegefingre er ikke en måde at komme i kontakt med danskerne på. Det er i alle tilfælde mit udgangspunkt og min erfaring.

Der er mange holdninger til det at drikke, og derfor er det nødvendigt, at vi tager udgangspunkt i det, vi nu engang må kalde det virkelige liv. Vi må melde ud med nogle kontante oplysninger om forbrug og virkninger, og vi må tale om, at forbruget ikke er jævnt fordelt, og at skaderne rammer forskelligt. Jeg har allerede nævnt spirituskørsel, men alkoholen kan også føre til sociale problemer og til sygdom.

[Sundhedsministeren]

Jeg tror, at en kampagne, der har en holdning til alkohol, men som også indeholder klare, faktiske oplysninger, vil være nyttig, men det skal gøres rigtigt og vedkommende for os alle.

Jeg tror, men jeg ved det ikke, at det er vigtigt, at en eventuel kampagne starter med at skabe en generel forståelse af problemerne, bl.a. som jeg nævnte før, at vi alle sammen nok burde overveje omfanget af vores eget alkoholforbrug. Alkoholforbruget kan i alle tilfælde ikke fortsætte med at vokse, uden at vi får problemer.

Det har man også gjort i Holland. Der har man i løbet af de sidste år haft nogle gode resultater af en generelt anlagt kampagne for på den måde at bane vejen for mere målrettede initiativer. På den måde kan en generel kampagne også støtte og inspirere det store arbejde, der allerede i dag udføres i amtskommuner, i kommuner og i private foreninger af vidt forskellig slags.

Spørgsmålet vedrører os alle. Forældrene, som har et ansvar, må efter min mening også påtage sig dette ansvar for de unges alkoholforbrug og selvfølgelig være bevidste om, hvordan deres eget forbrug påvirker de unges holdning.

Med baggrund i nogle af de overvejelser, som jeg kort har nævnt her, har jeg taget initiativ til en vurdering af, om vi kan få udarbejdet en plan for en alkoholkampagne. Men lad mig sige det lige ud: Det er utrolig vanskeligt, det er meget kompliceret at få fastlagt målene og finde ud af, hvordan vi når befolkningen. Det er selvfølgelig en snild sag bare at lave et par OBS'er eller en busreklame og så sige, at vi sandelig har gjort en hel masse. Men det, der er det afgørende, er, om man overhovedet kan finde et indhold, om man overhovedet kan tilrettelægge en kampagne, som også er med til at påvirke folk.

Det afgørende ved en kampagne er ikke, at man laver den. Det afgørende er, om den er med til at påvirke din og min adfærd. Derfor har jeg bedt en række professionelle kommunikationsfolk, der har henvendt sig, om at komme med forslag til, hvordan en sådan kampagne kunne tænkes tilrettelagt. Jeg ved som sagt endnu ikke, hvordan det kan gøres, men dette blot for at sige, at min indstilling vil være overordentlig positiv.

Derudover må der også nogle organisatoriske ændringer til. Selvfølgelig løser vi ikke pro-

blemer ved nye strukturer og nye råd, det kan såmænd endda nogle gange være en sovepude for ikke at gøre noget, men der er brug for at se på de organisatoriske forhold, statens alkoholbekæmpelse har.

Det, der i virkeligheden er brug for, er, at det bliver meldt ud og organiseret sådan, at en forebyggende indsats er noget, der er en politisk ansvarlighed for, så der ikke er nogen tvivl om, at Folketing og minister også har et ansvar for den forebyggende indsats.

Det er i virkeligheden det, regeringens forebyggelsesprogram, som vi tidligere har drøftet, er udtryk for. Det er et spørgsmål om politisk at opprioritere den forebyggende indsats ved at sige, at minister og Folketing må have mulighed for at lægge politiske linjer. Der er selvfølgelig brug for, at den politiske indsats bliver overvåget. Er Folketinget og især ministeriet gode nok til at få ført intentionerne ud i livet?

Med det som overskrift har jeg ønsket at omstrukturere det eksisterende forebyggelsesråd og Alkohol- og Narkotikarådet til et nyt forebyggelsespolitisk råd. Dette råd skal i fremtiden først og fremmest følge udviklingen og overvåge og vurdere den offentlige forebyggelsesindsats. En anden stor opgave bliver, at rådet skal danne forum for gensidig orientering om offentlige og private forebyggende initiativer.

Gennem dette nye forebyggelsespolitiske råd bliver hele den forebyggende indsats set i en sammenhæng og bliver så, som jeg nævnte før, helt klart politisk opprioriteret. Vi får altså skabt en klar arbejds- og ansvarsfordeling mellem de politisk ansvarlige og de rådgivende, hvor de rådgivende får en klar placering som vagthunde for den indsats, der bliver ydet, med den helt klare opgave ikke bare at komme med ros, men så sandelig også med ris og kritik af den forebyggende indsats, samfundet gør. Dette råd får altså frie tøjler, og det kan også nedsætte et særligt alkoholpolitisk forum, der netop skal afveje og drøfte de forskellige alkoholpolitiske synspunkter. Alkoholmisbrugsudvalget peger i sin betænkning netop på behovet for et sådant forum.

Med baggrund i de principper, jeg har beskrevet her, har vi i Sundhedsministeriet udarbejdet et lovudkast. Dette lovudkast vil i dag blive sendt til høring, og det vil jo altså skabe mulighed for, at vi på et sagligt grundlag senere

[Sundhedsministeren]

her i Tinget kan drøfte og vurdere og beslutte os med hensyn til, hvorledes vi vil organisere indsatsen på det forebyggende område og selvfølgelig også inden for alkoholområdet.

I virkeligheden kan man sige, at alkoholområdet med det lovudkast, der nu bliver sendt ud til høring, får en stærkere politisk placering i modsætning til nu, hvor Alkohol- og Narkotikarådet er administrativt fastsat.

Jeg vil også godt nævne, at Alkoholmisbrugsudvalget har peget på, at der burde kunne tildeles penge til forebyggende virksomhed i foreningens regi, dvs. til idrætsklubber, ungdomsforeninger osv. Med pengene skulle så efter betænkningens forslag følge et krav om, at der skal præsteres særlige resultater til gengæld. Jeg tror som udgangspunkt, at det er en udmærket idé. Jeg vil derfor takke for den og selvfølgelig drøfte med foreningerne, hvordan vi kan finde en farbar vej.

I år har vi på finansloven uddelt godt 3 mio. kr. til de private alkoholforeninger, foreninger, der traditionelt fortrinsvis har løst opgaver med behandling af alkoholmisbrugere. De penge er hidtil blevet uddelt uden særlig klare kriterier. Jeg er enig med betænkningen i, at der bør udarbejdes faste kriterier for, hvornår der kan gives tilskud til disse foreninger. Jeg har taget initiativ til at udarbejde sådanne nye kriterier, men det er helt klart, at foreningerne vil blive inddraget, inden vi lægger os rigtig fast.

Mange af alkoholforeningerne har i øvrigt i deres kommentarer til betænkningen oplyst, at de gerne vil inddrages mere i det forebyggende arbejde. Som jeg nævnte før, har disse foreninger først og fremmest koncentreret deres indsats på den behandlingsmæssige side, men de har altså klart oplyst, at de gerne vil være mere med og være mere aktive i selve det forebyggende arbejde.

De har selvfølgelig nogle erfaringer. Derfor tager jeg med glæde imod det tilbud, og nogle af foreningerne vil selvfølgelig også blive tilbudt repræsentation i Det Forebyggelsespolitiske Råd.

Derudover kan jeg oplyse, at i det forslag til en ny sundhedslov, som snart vil kunne fremsættes, vil den forebyggende indsats i kommuner og amtskommuner for første gang få en direkte lovhjemmel, hvad man jo også har haft mulighed for at se i det udkast til sundhedslov, som er Tinget bekendt.

Nu bliver kommunalbestyrelser og amtsråd forpligtet til med faste mellemrum at gennemgå og overveje deres forebyggelsesindsats. Det gælder også alkoholforebyggelsen, som dermed i fremtiden vil få plads på kommunalbestyrelsernes og amtsrådenes dagsorden, altså igen en politisk opprioritering af emnet.

Behandlingen af alkoholmisbrugere og andre med alkoholproblemer er selvfølgelig fortsat et væsentligt element i alkoholpolitikken. I sundhedslovsforslaget vil det blive foreslået, at det fortsat er et amtskommunalt ansvar. Regeringen vil i samarbejde med kommuner og amtskommuner arbejde for, at der udvikles et nuanceret og fleksibelt behandlingstilbud, der kan dække de mange forskelligartede behov, der er.

Jeg tror, de fleste vil være enige om, at behandlingsarbejdet kan gøres mere opsøgende, og at der bør lægges vægt på en tidlig indsats og også på, at vi får nyvurderet tilbudene til kvinderne, som jo er – om jeg så må sige – et nyt problem i denne sammenhæng.

Regeringen betragter fortsat afgifter som et vigtigt alkoholpolitisk instrument, men det er samtidig en given ting, at afgiftspolitikken må ses i sammenhæng med finanspolitikken og grænsehandelsproblemerne.

Et område, hvor jeg mener der er brug for en særlig indsats, er arbejdsmarkedet. Arbejdsmarkedet må også bidrage til, at der på arbejdspladserne kommer til at foregå en debat om alkoholforbrug, om vaner, om skadevirkninger og om behandling med det formål at ruste den enkelte arbejdsplads til at udforme en alkoholpolitik.

Jeg har tidligere nævnt undersøgelsen fra SFI, som jo også peger på initiativer, der kan tages på arbejdspladserne.

Det er derfor min hensigt at tage kontakt med LO og DA for at se på, om vi i fællesskab kan tage nogle initiativer – ikke som forbud og diktater, men som en hjælpende hånd til, hvordan vi på den enkelte arbejdsplads kunne gøre en bedre indsats på dette sociale område.

Måske kan vi blive inspireret af arbejdet i et norsk organ, der hedder AKAN, og som blev oprettet af norsk LO og Norsk Arbejdsgiverforening. AKAN har i mange år arbejdet dels med at øge oplysningsniveauet om alkohol og narkotika, dels med at udarbejde retningslinjer og udvikle samarbejde i arbejdsmiljøet for at hjælpe arbejdstagere med misbrugsproblemer.

[Sundhedsministeren]

Arbejdspladsdebatten kan nemlig medvirke til, at der rokkes ved, at alkohol betragtes som tabuemne, så medarbejdere – og jeg vil gerne understrege: medarbejdere på alle planer – får et bevidst forhold til, på hvilken måde de selv bruger alkohol både på arbejdspladsen og privat, og der også bliver nogle muligheder for bedre oplysning om mulighederne for at hjælpe den ansatte.

I forebyggelsesprogrammet nævnte jeg allerede dengang, at jeg ville se nærmere på alkoholreklamerne. Vi har i ministeriet for nylig fået nogle forslag fra Alkohol- og Narkotikarådet om, hvorledes man kunne forestille sig det gjort. Det er ikke punkter, som endnu er færdigforhandlet og færdiggjort, men jeg synes alligevel, jeg vil nævne dem allerede på nuværende tidspunkt, for der er jo flere muligheder.

Man kan forestille sig, at de eksisterende reklamer skærpes, således at reklamerne ikke må rettes mod børn og unge. Det kan f.eks. ske ved ikke at tillade anvendelse af reklamer i biografte, ligesom man ikke må reklamere for alkohol i TV 2 og ikke tillade markedsføring i forbindelse med sportsudøvelse. En ændring, så der ikke må anvendes personer, der er under 30 år, i reklamer, vil også kunne medvirke til det. Det vil i øvrigt svare til de gældende regler på tobaksområdet.

Jeg synes også, det er nødvendigt kort at berøre et emne, som har været oppe flere gange, nemlig spørgsmålet om reklameafgifter på alkoholreklamer. Det har der været talt om flere gange. Kristeligt Folkeparti har tidligere været fremme med sådan et forslag. Alkoholmisbrugsudvalget har også nævnt det som en idé, man burde tage stilling til.

Filosofien bag, formålet med et sådant forslag skulle være, at man fik et provenu til en forøget indsats i forebyggelsen over for alkoholmisbrug. Det er ikke særlig enkelt, hvis man skulle begynde at lave en sådan afgift. Der er nogle meget vanskelige afgrænsningsproblemer: Hvad er reklamer? Hvad er reklamer for spiritus? Er en reklame for – nå nej, det må jeg vel ikke nævne her, så lad mig lade være med at komme med eksempler!

Der er altså nogle afgrænsningsproblemer af teknisk-administrativ karakter, og disse tekniske spørgsmål og problemer, der ville være forbundet med en eventuel indførelse af en sådan afgift, vil vi godt se nærmere på.

Jeg synes også, jeg for fuldstændighedens skyld skal nævne, at jeg over for Sundhedsudvalget i forbindelse med den forebyggelsespolitiske debat, vi havde, vil følge op. Jeg vil invitere Sundhedsudvalget til igen at drøfte alkoholpolitik, når vi skal mødes, udvalget og jeg og andre, i januar, hvor vi vil prøve at lave en midtvejsdrøftelse – lad os kalde det det – om forebyggelsen. Der bliver som sagt også mulighed for at drøfte alkoholpolitikken.

Jeg vil gerne takke for forespørgslen og for muligheden for at gennemgå nogle af de overvejelser, vi har i regeringen, men jeg vil selvfølgelig lytte åbent til forslag og kommentarer, således at vi, forhåbentlig da, kan konstatere en bred politisk opbakning til de initiativer, der er nødvendige.

Forhandling

Inger Stilling Pedersen (KRF):

Kristeligt Folkeparti vil gerne starte med at takke sundhedsministeren for dette indlæg. Jeg synes, der var så mange perspektiver i det, så mange tanker og ideer. Det lægger op til, at vi får en god debat om spørgsmålet.

Der er jo det mærkelige, når man skal diskutere alkohol, at man er så frygtelig bange for, hvad man nu skal sige, for ikke at støde nogen. Jeg ved ikke, om det hænger sammen med, at alle drikker mere eller mindre, og så er det meget svært at definere, hvornår det er for meget.

Der er fra mange sider klaget over, at vi i Danmark ikke har nogen alkoholpolitik. Vi ved, at alkoholmisbruget er årsag til en meget stor del af den kriminalitet, der finder sted: hustrumishandling, børnevold osv. osv. Vi ved også, at en meget stor del af vores hospitalsudgifter og sundhedsudgifter hidrører fra alkoholmisbruget. Og alligevel gør vi ikke ret meget ved det eller har ikke hidtil gjort det, fordi vi var så bange: Ikke nogen løftede pegefingre, ikke nogen forbud osv. osv.

Det er jo heller ikke det, det drejer sig om i dag. Kristeligt Folkepartis ønske for denne debat har været at se på, hvordan vi kan se på alkoholproblemet i relation til sundhed.

Det er blevet så moderne at være sund. Ikke alene i Danmark, men i hele Europa, i USA, ja, alle vegne er man meget bevidst om sin sundhed og prøver på i forbindelse med arbejdsmiljø og på mange, mange forskellige måder at

[Inger Stilling Pedersen]

skabe et så godt og sundt miljø som overhovedet muligt. Men så er der lige det dér med alkohol. Det er, som om det er noget, man ikke rigtig kan gøre noget ved; man ved ikke rigtig, hvordan man skal tackle det, og så lader man stå til.

Derfor ønsker vi fra Kristeligt Folkepartis side, at vi får en saglig debat i dag. Jeg er sikker på, at der i alle Folketingets partier er forståelse for problemet, og at man gerne vil være med til at løse det, og så forventer vi, at debatten vil blive ført ud fra denne holdning.

Jeg kan ikke i den korte tid, der er til rådighed, nå at komme ind på alle de ting, jeg gerne ville. Derfor har vi også fremsat en hel del lovforslag og folketingsbeslutninger, som kommer til behandling i næste uge. Andre vil også tage ordet og komme frem med nogle af de ting, som vi vil lægge op til at der skal ske for at begrænse alkoholmisbruget og -forbruget i det hele taget.

Det, der er meget vigtigt, og som er sagt i alle de år, hvor jeg selv har været her i Folketinget, er, at man ikke kan gøre noget ved det politisk; det er en holdningsændring, der skal til. Derfor synes jeg også, det var dejligt at høre sundhedsministeren lægge op til, at netop det med at påvirke holdningen skal indgå i de kommende planer. Det ville være dejligt, hvis vi kunne få en kampagne, der virkelig sagde noget om, hvilke problemer drikkeriet medfører, og hvad man kan gøre, så det ikke bliver smart at drikke. Vi har haft mange kampagner om færdselssikkerhed, og man kunne tænke sig det samme i forbindelse med alkohol.

Vi har før talt om de såkaldte alkoholfri zoner, selv om der var nogle, der troede, at der så ingen restaurationer ville være i Danmark, der måtte udskænke alkohol. Det er der jo ikke tale om. Der er tale om, at man har visse steder, der er alkoholfri, og f.eks. ser vi gerne, når det gælder børn og unge, at de har mulighed for at færdes i et alkoholfrit miljø.

Det er meget svært at forandre voksne, og vi skal jo heller ikke bestemme over voksne og sige, hvad de skal og må, osv., men vi har et ansvar for børn og unge. Det har man som forældre, og det har man som leder i idrætsklubber og foreninger.

Derfor var det også lidt beskæmmende at høre unge idrætsledere sige, at man absolut skulle fejre, at man havde vundet en fodboldkamp, ved at dele en kasse øl, selv om disse personer

var en 15-16 år. Det har ligesom været in, at man skulle lære de unge at drikke.

Hvis de unge skal lære at drikke, må det være forældrene, der skal lære dem det. Det er deres ansvar – ministeren har også i talen understreget forældreansvaret. Men når nu forældrene ikke gør det, mener altså nogle, at man er i sin fulde ret til at lære de unge, at når der skal festes, skal det være med alkohol.

Når alkoholforbruget og -misbruget er særlig betydningsfuldt i forbindelse med de unge, er det jo, fordi de ofte ikke kan styre det. Man ved såmænd ikke engang, hvad man blander sammen, og man bliver ofte syg. Måske begår man hærværk og andre ting, mens man er ude af stand til at tage vare på sig selv. Måske ender man endda med at blive dræbt eller være skyld i andres død. Men det tager vi jo ikke så tungt, vi beklager det.

Alkohol i trafikken, som vi vender tilbage til i næste uge, er også et enormt problem. Hver eneste gang et menneske bliver dræbt i trafikken af en spritbilist, er det jo en tragedie, og jeg har før sagt, at jeg ikke forstår, at man ikke får en langt strengere straf herfor. Man siger, at man ikke kunne gøre for det; det var jo ikke med vilje. Nej, men man vidste da, at man var beruset, da man satte sig ind i bilen, og at man løb en risiko for at dræbe et andet menneske.

Jeg forstår godt, at de mange, mange mennesker, der har mistet et barn, en ægtefælle eller en bror eller søster, en nær pårørende, står ganske uforstående over for, at man kan dræbe et menneske og så får et halvt års fængsel for det, og så er det overstået. Ja, der sker ingenting, og derfor ønsker vi fra Kristeligt Folkepartis side, at der virkelig sker noget i disse tilfælde, at strafferammen bliver forøget, og at det køretøj, der er brugt, bliver konfiskeret.

Det kan ikke nytte noget, at vi stadig væk går rundt med denne vattede holdning til alkohol og til alkoholmisbrug. Det er altså mennesker, det drejer sig om, og derfor må vi have en konsekvent holdning også fra dommerside. Folketinget er jo ikke dommer og kan ikke sige, hvor meget man skal idømme, men vi kan godt lægge op til, at strafferammerne skal udvides. Man skal kunne idømme betydelig hårdere straffe, når der virkelig sker sådan nogle ting. Jeg tror, at langt den største del af befolkningen er enig i dette og ikke forstår, at vi ikke tør have nogen holdning omkring alkohol og trafik.

[Inger Stilling Pedersen]

Sundhedsministeren har nævnt mange problemer i forbindelse med familien, og jeg tror, det er uhyre vigtigt, at vi virkelig prøver på at støtte familien. Helst skal vi undgå, at der kommer alkoholproblemer, men når og hvis de kommer, skal man støtte hele familien og prøve på at hjælpe så godt, som man kan.

Der er to elementer, som står over for hinanden: forebyggelse og helbredelse. Vi ved, at det er langt billigere at forebygge, og derfor må vi gøre alt, hvad vi overhovedet kan, for, at ingen kommer ud i alkoholmisbrug. Men kommer man ud i det, skal vi være parate til at hjælpe så hurtigt som muligt. Mange alkoholikere har sagt, at de måske kunne have undgået at komme helt ned i skidtet, hvis de på et tidligere tidspunkt var blevet tvunget til at stoppe.

Derfor ønsker vi også, at det i en eventuel kampagne siges, at når de og de symptomer er der, er det på tide, at man søger hjælp.

Når først man er helt ude og det er alkoholen, der dirigerer én, er man ikke længere selv i stand til at styre det. Vi ved jo noget om, at når alkoholen går ind, går forstanden ud. Derfor må det aldrig være smart at være beruset og være fuld, altså ikke vide, hvad man selv foretager sig. Det er det, vi kan lægge op til.

Men det er helt klart, at vi ikke kan styre de enkelte mennesker, og hvad de må og ikke må og skal og ikke skal. Men vi kan ligesom lægge op til, at det bliver sagen at forstå også de mennesker, der har et problem, så vi respekterer, at de har dette problem, og ikke nøder dem til alkohol. Vi må forstå, at hvis mennesker virkelig har et alkoholproblem, kan selv det at indtage en lille genstand betyde, at det ender med, at man er beruset i flere dage.

Kristeligt Folkeparti håber, at vi får en langt større forståelse for problemerne, og at vi her fra Folketingets side vil være parate til at gå foran i vores adfærd, hvor vi færdes, og således være med til at begrænse alkoholmisbruget og -forbruget.

Kristeligt Folkeparti ønsker at fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Folketinget opfordrer regeringen til at føre en mere aktiv og konstruktiv alkoholpolitik, som klart tager sigte på, at Danmark opfylder Verdenssundhedsorganisationens (WHO's) målsætning om en reduktion af alkoholforbruget på 25 pct. inden år 2000.

Reduktionen i alkoholforbruget skal bl.a. nås ved

- at målrette den oplysende indsats vedrørende alkohol og dens skadevirkninger, herunder en massiv oplysningsindsats over for ungdommen.
- under tilpasningen af de danske afgifter til forholde i det indre marked at tillægge sundhedspolitiske hensyn høj prioritet. I forbindelse hermed vil Danmark arbejde for, at de øvrige EF-lande i højere grad bruger afgiften til at begrænse forbruget.
- at opfordre arbejdsmarkedets parter til at gennemføre foranstaltninger, der kan begrænse alkoholforbruget på arbejdspladser.
- inden 1. april 1990 at undersøge teknisk-administrative spørgsmål i relation til evt. afgift på alkoholreklamer.
- opstramning af alkoholreklamekodeks.
- at styrke bestræbelserne for at gøre skoler, idrætsanlæg og lign. alkoholfrie.
- at intensivere alkoholforskningen.
- at forbedre behandlingstilbudene, herunder familiebehandlingen.

Herefter går Tinget over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 11).

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Dette forslag indgår nu i forhandlingen.

Qvist Jørgensen (S):

Når man ser på forespørgslens formulering, er det nærliggende at gå ud fra, at forespørgerne havde til hensigt at forblive stramt inden for punkt 17 i WHO's sundhedsmål, altså inden for det meget slagordsprægede begreb nedbringelse af alkoholforbruget med 25 pct. inden århundredskiftet.

Udtalelser fra Kristeligt Folkeparti og dette partis strøm af lov- og beslutningsforslag i dette efterår – det drejer sig om L 49 og B 18 og B 19 – og især forslaget om motiveret dagsorden tyder imidlertid på, at Kristeligt Folkeparti mere, men altså indirekte, har sigtet mod at få en generel alkoholdebat, således som vi havde det i henholdsvis 1977, 1984 og februar 1986.

Socialdemokratiet har ikke noget imod at tage en sådan generel debat, men må påpege, at der egentlig ikke er sket de store nyheder og forandringer siden sidst.

[Qvist Jørgensen]

Ligeledes vil jeg påpege, at en generel debat måske ville have haft en chance for at blive mere dybtgående, om vi havde haft en ministerredegørelse at gå ud fra.

Således som det nu er lagt op, bliver det mere til et alt godt fra havet-arrangement.

Når jeg lige har sagt, at der ikke er de store nyheder, er det nok en overdrivelse. Jeg tror ikke, at de, der er beskæftiget inden for området, synes, at det er en lille, for ikke at sige en klog ting, at Undervisningsministeriets konsulent i misbrugsspørgsmål er bortrationaliseret her pr. 1. november.

Det er heller ikke nogen lille ting, at amtskommunerne med en stadig forringet økonomi oplever et stærkt stigende pres på deres behandlingssystem, inklusive forsorghjemmene, hvor klientellet i øvrigt bliver yngre og yngre og med flere forskellige symptomer og vanskeligheder.

Ligeledes er jeg overbevist om, at det virker hæmmende på Alkohol- og Narkotikarådet og især dets sekretariat, at det ikke har nogen klarhed over, hvor og hvorledes det i fremtiden agtes placeret. Men det havde ministeren jo et bud på, et bud, som vi ikke finder tilfredsstillende.

Måske – og det er ønskeligt – kan vi i dag få præciseret over for ministeren, at der er god saglighed i at styrke Alkohol- og Narkotikarådet og sekretariatet i dets nuværende organisation og placering, en placering, der alt andet lige sikrer en vis bevægelsesfrihed i forhold til, hvad der rører sig i samfundet. Det er en frihed, der er meget nødvendig, hvis Alkohol- og Narkotikarådet skal tage nye initiativer og gerne optræde utraditionelt.

Med hensyn til Alkohol- og Narkotikarådet er regeringen og oppositionen på en slags kollisionkurs, idet ministeren ønsker at omstrukturere både Forebyggelsesrådet og Alkohol- og Narkotikarådet i et Forebyggelsespolitisk Råd. Dette råd skal følge, overvåge og vurdere udviklingen samt danne forum for gensidig orientering, hører vi.

Kære minister, det går ikke! Det er jo sekundære eller tertiære opgaver, rådet tildeles i forhold til den vigtige opgave. Den vigtige opgave er dels selv at tage nogle initiativer og dels at inspirere andre, der har lyst til og vil understøttes i at gå i gang med oplysende eller forebyggende initiativer.

Rådets aktiviteter og *drive* er fjernet med dette forslag. Jeg er bange for, at også arbejdslysten er fjernet. Jeg er også bange for, at forskningslysten er yderligere fjernet fra dette ikke estimerede område.

Jeg har hørt i ministerens besvarelse, at der også kommer et lovforslag. Lad os så få det. Men jeg har i hvert fald ikke hermed givet et positivt tilsagn om medvirken, når vi skal til at behandle det lovforslag.

Den betænkning, som ministeren nævner, betænkning nr. 1175, har, så vidt jeg har kunnet følge med, ikke fået nogen særlig positiv velkomst i høringsperioden. Jeg håber i øvrigt, at Sundhedsudvalget får lejlighed til at se alle svarene.

Når der tales om de ca. 3 mio. kr., der uddeles til private alkoholrelaterede foreninger uden klare tildelingskriterier, vil jeg godt advare imod bare at forlange firkantede regler. Ved et kig ned over listen kan man se, at en del faktisk er inden for ret firkantede, traditionsbundne rammer, kan man vist sige. Andre derimod er, hvad man kan karakterisere som absolut utraditionelle og spændende. Jeg tror, samfundet kunne få meget mere ud af disse penge og disse alternative projekter, hvis medarbejderne i Alkohol- og Narkotikarådet havde ressourcer til at følge disse projekter op og generalisere samt efterfølgende motivere andre til at gøre noget lignende, hvis ellers projektet viste sig bæredygtigt naturligvis.

Socialdemokratiet har hidtil ikke haft ret mange rosende ord i forhold til sundhedslovsforslaget. Men jeg vil godt sige, at det er et gode, skønner vi, at politikerne på lokalt niveau efter forslaget forpligtes til at gennemgå deres forebyggelsesindsats. Vi mener faktisk, det er helt fint og en rimelig god ting.

Vi Socialdemokrater er enige i, at afgiftspolitikken har sin betydning. Men vi er også opmærksomme på problemerne med at fastholde det høje afgiftsniveau og ligeledes opmærksomme på grænsehandelen. Men jeg vil dog erindre om, at den førte afgiftspolitik rent faktisk har medført et bare lidt mere hensigtsmæssigt forbrugsmønster, dvs. medført et fald i salget af den stærke spiritus og en moderat stigning med hensyn til såvel vin- som ølsalget.

I samme forbindelse vil jeg nævne, at der i sammenlignelige statistikker – og jeg skal lade være med ved denne lejlighed at kaste mig ud i

[Qvist Jørgensen]

diskussioner om disse statistikkens pålidelighed og troværdighed – faktisk er tale om først en stagnation og nu tilsyneladende et fald i forbruget, et ganske lille og beskedent fald. Det har det ikke været så interessant at skrive til nogen om, og det har i hvert fald ikke været nær så interessant som dengang, da forbruget steg og steg kraftigt. Jeg vil godt for fuldständigkeitens skyld understrege, at det fald, vi har nu, under ingen omstændigheder er tilstrækkeligt til, at vi kan nå WHO's mål ad den vej.

Med hensyn til arbejdspladser og alkohol er der ikke nogen ændring i vor holdning. Derimod viser arbejdspladsundersøgelser inkl. SFI's, at vi havde ret. Emnet er oppe i de lokale debatter, og der indgås lokalt mange og gode aftaler om omgang med alkohol på de konkrete arbejdspladser. Må jeg minde om, at der nu er indgået aftaler om forbrug af alkohol på en tredjedel af landets arbejdspladser, når vi taler om arbejdspladser med mere end 5 ansatte. Og endnu flere har uskrevne love og regler på området.

Det var den udvikling, vi påstod ville komme, det var den udvikling, vi håbede på, og det ser ud til, at det lykkes af frivillighedens vej.

Afslutningsvis vil jeg give udtryk for tilfredshed med ministerens udspil om områderne alkoholreklamer og reklameafgift. Det vil vi meget gerne være med til at se nærmere på.

Jeg skal slutte med at sige, at vi ikke kan lide Kristeligt Folkepartis dagsorden. Vi finder, at den rummer en grad af restriktion, der ikke ligner den måde, vi omgås hinanden på i det danske samfund, og som vi bryder os om at omgås hinanden på i det danske samfund.

Jeg vil i stedet fremsætte et forslag om motiveret dagsorden på vegne af Socialdemokratiet og SF og håber naturligvis på en bredere tilslutning:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Idet Folketinget i overensstemmelse med Verdenssundhedsorganisationens, WHO's, af regeringen i 1984 tiltrådte program Sundhed for alle år 2000, mål nr. 17, erkender,

- at der er brug for en øget, målrettet indsats mod overforbruget af alkohol,
- at der er et klart behov for de nuværende forebyggende og behandlende instanser på misbrugsområdet, hvorfor bestræbelserne for at gøre skoler, idrætsanlæg og lign. alko-

holfrie skal styrkes, alkoholforskningen intensiveres samt behandlingstilbudene, herunder familiebehandlingen, forbedres,

- at Alkohol- og Narkotikarådet bevares med en fagligt velfunderet, selvstændig sekretariatsfunktion,

pålægges det regeringen snarest og inden 1. juni 1990 for Folketinget at forelægge en planlægning for det videre forløb i bestræbelserne for at opfylde målsætningen.

Tinget går herefter over til næste punkt på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 12).

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se overfor). Også dette dagsordensforslag indgår nu i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Glønborg (KRF):

Jeg vil gerne takke hr. Qvist Jørgensen for denne klare erkendelse af, at det fald, der er konstateret indtil nu, er alt for lille til, at vi kan nå det mål, vi sætter os. Og det hænger egentlig sammen med den udtalelse, som hr. Qvist Jørgensen startede med sådan lidt ironisk om initiativet her: at der vel egentlig ikke var behov for en debat som den her, for der var jo ikke sket de store forandringer siden sidst.

Jamen det er jo netop det, der er galt: at der ikke er sket de store forandringer. Der sker simpelt hen for lidt på det her område, og det er måske årsagen til, at sundhedsministeren har ønsket at strukturere lidt om på den offentlige service, som man yder for at få det her arbejde gjort. Vi er vel enige om, at der skal et samarbejde til mellem det offentlige og en hel masse andre. Sundhedsministeren er klart indstillet på at inddrage en række organisationer og foreninger, som udfører et meget positivt stykke arbejde på det her område, og der skal selvfølgelig også noget offentlig service til dér.

Når man har bortrationaliseret konsulenten for alkohol og narkotika, var det måske med en forståelse og en opfattelse af, at det faktisk førte til for lidt i praksis. Der er kommet mange kønne ord fra det foretagende, men nu skal vi have realiteter.

Så undrer det mig lidt, at hr. Qvist Jørgensen er så fintfølede over for visse indgreb. Når

[Glønborg]

man tænker på, hvor mange indgreb vi foretager i folkets hverdag herfra, synes jeg, det er fantastisk, at man er helt mimoseagtig, når det drejer sig om alkoholområdet. Det kunne godt være, at det blev nødvendigt også at foretage nogle enkelte indgreb her.

(Kort bemærkning).

Kirsten Lee (RV):

Jeg er glad for at høre, at hr. Qvist Jørgensen har opfattet, at den førte afgiftspolitik har haft en forbrugsdæmpende virkning. Det vil sige, at den har et klart sundhedspolitisk formål: den fremmer sundheden, den sænker alkoholforbruget.

Men så synes jeg, det er interessant at se, at i Socialdemokratiets »Gang i 90'erne« har man foreslået afgiftslempelser på øl og vin. Er hr. Qvist Jørgensen nu helt sikker på, at det er her, vi allerførst skal lempe afgifter? Er hr. Qvist Jørgensen sikker på, at det virkelig er god, fornuftig sundhedspolitik?

(Kort bemærkning).

Inger Stilling Pedersen (KRF):

Jeg må sige, at jeg blev en lille smule skuffet over den socialdemokratiske tale, for jeg betragter egentlig Socialdemokratiet som generelt havende en meget fornuftig og sund holdning til disse ting. Og derfor var det lidt deprimerende at sidde og høre, at man næsten ikke kunne stemme for den dagsorden, for den var lidt restriktiv. Jeg synes simpelt hen, at vi har bestræbt os for at lave den sådan, at alle burde kunne være med i det formål, der var med den. Men det hænger måske sammen med, at man lægger mere vægt på det offentlige: Bare vi får sikret, at det offentlige Alkohol- og Narkotikarådet virker!

I Kristeligt Folkeparti lægger man enormt vægt på det private: at det offentlige er der, men at de private gør et enormt stykke arbejde i dag. Og mange gange er de måske mere effektive, end de andre er, for den holdning, mange har haft til alkoholproblemer, er: Nå ja, men bare man har lidt mådehold, går det jo nok. Men det er jo det, det ikke altid gør.

Vi håber altså, at Socialdemokratiet vil leve op til nogle af de forventninger, vi også har til, at man virkelig vil være med til at løse de problemer, der nu engang er.

(Kort bemærkning).

Qvist Jørgensen (S):

Det bliver svært at nå det hele på de to minutter, men jeg vil da meget kort sige til hr. Glønborg, at jeg synes, at hr. Glønborg havde en fin iagttagelse – eller flere iagttagelser – omkring, hvad det egentlig var, jeg sagde, som jeg er enig i – herunder også anvendelsen af ironi, selv om det selvfølgelig er lidt farligt at bruge den fra en talerstol. Tak for complimenten! Det er første gang, jeg er blevet kaldt mimoseagtig, men det skulle jeg altså også have med.

Jeg vil godt bede fru Kirsten Lee om at bemærke, at netop den stærke spiritus, den stærke alkohol, ikke var med i »Gang i 90'erne«'s afgiftslempelsesforslag. Det, vi foreslog, var nogle meget beskedne lempelser på netop øl og vin i et forsøg på at undgå det enorme kæmpegab, der i det her konkrete tilfælde er mellem vesttysk afgiftspolitik – og altså vesttyske priser – og dansk.

Jeg tror stadig væk, og vi tror stadig væk i Socialdemokratiet, at vi ad afgiftsvejen kan få løst nogle problemer. Men jeg tror bestemt, at vores hovedbestræbelse må gå ud på, hvis vi skal se på det i en europæisk sammenhæng, at det er de andre lande i Europa, der indser, at det danske system ikke er så tosset endda. Tværtimod er det faktisk et godt system. Og så skal jeg undlade at trætte med historierne fra 1916.

Til fru Inger Stilling Pedersen vil jeg godt sige, at jeg faktisk føler, at vi – og her vil jeg tage SF med – strakte os til det yderste, måske endda ud over det yderste. Jeg ved, at fru Inger Stilling Pedersen ikke selv havde den fysiske mulighed for at deltage i de forhandlinger, der pågik hele dagen i går, hvor der var en klar dagsorden, en klar åbenhjertighed fra S' og SF's side og også hos Kristeligt Folkepartis repræsentant. Vi ville meget gerne nå til et fælles mål, og vi kom langt hen ad vejen, men vi kom ikke langt nok.

Formanden:

Der er et par yderligere korte bemærkninger, men jeg tror, vi skal tænke på at vende tilbage til talerrækken.

(Kort bemærkning).

Herluf Rasmussen (CD):

Jeg har lagt mærke til, at der er nogle af ordførerne, der opfatter afgiftsforhøjelser som et

[Herluf Rasmussen]

godt instrument til at holde alkoholforbruget nede. Jeg synes nok, at erfaringens vidnesbyrd siger os noget andet, for vi har jo haft stigende afgifter i de senere år. Men vi har samtidig haft et stigende forbrug af alkohol. Der må altså være nogle andre veje, og det vil jeg da godt vende tilbage til i mit indlæg. Jeg tror, der er et fundament, der skal bygges op først, inden man begynder at tænke på, at afgiftsforhøjelser alene kan klare problemerne.

(Kort bemærkning).

Kofod-Svendsen (KRF):

Det er en kort bemærkning til hr. Qvist Jørgensen, idet vi også i Kristeligt Folkeparti erkender, at der er et grænsehandelsproblem. Men spørgsmålet er jo: Hvilke initiativer skal man tage for at begrænse grænsehandelen? Og dér er vi overbeviste om, at det store problem faktisk er afgiftsforskellen på benzin, for den tilskynder folk til at rejse derned, ikke bare i Sønderjylland, men helt oppe fra Århus og længere endnu, og man spekulerer i: Jamen vi kan få de og de fordele ved at tanke op syd for grænsen. Og når man først er dernede, så køber man øl og vin osv.

Men lad os nu se på benzinafgiften og så bevare de afgifter, vi har på øl og vin. Jeg synes, at Socialdemokratiet skulle revurdere »Gang i 90'erne« på dette punkt. Det vil jeg stærkt opfordre hr. Qvist Jørgensen og hans parti til.

Formanden:

Fru Kirsten Lee har ordet for en kort bemærkning, og så håber jeg at vi kan vende tilbage til talerrækken.

(Kort bemærkning).

Kirsten Lee (RV):

Jeg synes, det er nødvendigt at korrigere hr. Herluf Rasmussen. Vedrørende afgifter og prisen på alkohol er forholdet det, at den relative pris på alkohol i Danmark er faldet siden slutningen af 1960'erne. Og det har vi masser af tal der viser. Alkohol er altså blevet billigere i forhold til alt muligt andet, end den var i 1960'erne.

Formanden:

Så får hr. Herluf Rasmussen en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Herluf Rasmussen (CD):

Problemet kan jo anskues fra mange sider. Og specielt lyder det interessant, at den er blevet billigere i forhold til andre ting. Men jeg vil lige gøre opmærksom på, at forbrugeren af alkohol jo lige nøjagtigt ser på, om han skal af med 1 kr. eller 2 kr. Og han har i hvert fald konstateret, uanset nok så mange sammenligninger, at det er blevet dyrere igennem årene at købe en pilsner.

Formanden:

Så går vi til talerrækken igen.

Karen Højte Jensen (KF):

På baggrund af alkoholproblemet omfang her i landet mener vi i den konservative folketingsgruppe, at det er vigtigt, at politikerne med mellemrum tager en debat om vor alkoholpolitik.

Ser vi i bakspejlet, er situationen vel nok den, at vor liberale alkoholpolitik, som er rigtig, ikke i tilstrækkelig grad har været fulgt op af målrettet information og vejledning til befolkningen.

Alkoholforbruget ligger meget højt, men vi ved ikke præcist, hvor mange mennesker der er misbrugere, men antallet er utvivlsomt vokset. Vi ved, at flere og flere søger behandling på alkoholambulatorier, behandlingshjem og psykiatriske afdelinger. Vi ved, at der er en stigning i de alkoholrelaterede dødsfald, og at dér er en stigning i de alkoholrelaterede færdselsuheld, sigtelser for spirituskørsel og detentionsanbringelser. Hertil kommer så, at misbrug i meget høj grad er medvirkende til alvorlige sociale problemer, familieproblemer og vold i familien og dermed ofte årsag til alvorlige sager, der fører til anbringelse af børn uden for eget hjem. Der er altså behov for en intensiveret indsats først og fremmest på forebyggelsesområdet.

Den overordnede politik må fortsat baseres på oplysning og holdningspåvirkning med det formål at skabe fornuftige alkoholvaner og i det hele taget at lære befolkningen et fornuftigt forbrug og en fornuftig omgang med alkohol, så skader og misbrug undgås.

Der er også behov for i langt højere grad at tage fat på årsagerne til alkoholmisbrug. Socialpolitisk må vi arbejde ud fra den situation, at mange mennesker lever isoleret, føler sig en-

[Karen Højte Jensen]

somme, lever i åndelig fattigdom og er uden for arbejdsmarkedet, og dette er jo i høj grad baggrunden for, at nogle forfalder til at bruge alkohol.

Det at konstatere, at vi har et for stort forbrug, betyder ikke, at vi kan konkludere, at danskere generelt har et for højt og ustyrbart alkoholforbrug. Dette må selvfølgelig være udgangspunktet for en øget og mere effektiv indsats, der skal påvirke den enkeltes holdning til alkoholforbruget. Vi skal, som andre har sagt det, ikke komme med løftede og moraliserende pegefingre. Det nytter ikke noget.

Naturligvis er det nødvendigt med oplysning og kampagner, der henvender sig til befolkningen som helhed, men herudover må der sættes på særlige grupper, på udsatte grupper. Det betyder en bred vifte af initiativer.

Først og fremmest må vor indsats over for børn og unge opprioriteres, men forældrene har bestemt også et ansvar for at vejlede deres børn og unge. Også arbejdspladser, som i dag ikke har taget nogen initiativer, hvad angår alkoholforbrugets begrænsning, må inspireres til at gøre en aktiv indsats, ligesom der er behov for initiativer i forhold til kvinder.

Så er min opfattelse i øvrigt den, at hvis vi i højere grad ophævede tabuet i relation til den enkelte misbruger, talte højt om den enkeltes problem inden for vennekredsen, i familien og på arbejdspladsen, kunne mange blive hjulpet, men i misbrugssituationen er der ikke så tit nogle, der vil påtage sig et aktivt medmenneskeligt ansvar.

Regeringen har med sit forebyggelsesprogram givet et positivt signal, også med henblik på at styrke alkoholforebyggelsen. Den forebyggende indsats vil kunne forbedres ved den omstrukturering, som ministeren har været inde på. Der er bestemt behov for en bedre koordinering af indsatsen og en langsigtet, kontinuerlig indsats med formulerede mål.

Jeg vil gerne fremhæve den indsats, som de private organisationer yder. Den er uvurderlig, men såvel de offentlige myndigheders som de mange private organisationers engagement og aktiviteter må samlet vurderes og samordnes, også på tværs af sektorer, både hvad angår forebyggelse og behandling, og med henblik på en styrket og mere målrettet indsats.

Jeg skal på regeringspartiernes vegne meddele, at vi støtter den dagsorden, som Kristeligt Folkeparti har foreslået.

(Kort bemærkning).

Qvist Jørgensen (S):

Der var en lille bemærkning i fru Karen Højte Jensens ordførertale, som var en gentagelse af, hvad ministeren sagde om den påståede flotte placering af det område, vi er samlet om i dag i Forebyggelsesrådet. Det er nogenlunde den samme formulering, ministeren har i sin tale. Det synes jeg godt at man kan diskutere. Vi taler om hovedafsnit 4, og vi taler om delpunkt 7; det er altså nede i en prioriteringsrække som nr. 7 af 8 hovedpunkter. Ja, det er en flot placering! Jeg mener ikke helt, at man kan få det til at passe sammen.

(Kort bemærkning).

Karen Højte Jensen (KF):

Hvis hr. Qvist Jørgensen med sine bemærkninger mener, at det ikke er et positivt signal fra regeringen, at man nu vil opprioritere alkoholproblemet, er jeg uenig med hr. Qvist Jørgensen.

Birgitte Husmark (SF):

Ligesom sidste torsdag, hvor vi drøftede de ældres situation, vil jeg gerne på SF's vegne sige tak til Kristeligt Folkeparti, fordi det rejser en forespørgsel om et socialt uhyre betrængt område.

I SF mener vi, at det er helt rimeligt at gøre en foreløbig status over regeringens alkoholpolitik, ikke mindst fordi regeringen selv nævner alkoholpolitik som et af sine prioriterede indsatsområder i den ambitiøse forebyggelsesplan, der udkom i foråret.

Men først vil jeg slå fast, at for SF er det helt klart, at såvel alkoholmisbrug som pillemisbrug m.m. nødvendigvis må ses i sammenhæng med de levevilkår, som samfundet i øvrigt tilbyder.

Når Danmark oplever en stigning i antallet af selvmord, psykiske lidelser og alkoholrelaterede skader, er det nærliggende at se på de samfundsmæssige belastninger, der rammer befolkningen stadig hårdere i form af mangel på arbejdspladser og mangel på uddannelsespladser og praktikpladser. Kampen om arbejde og uddannelse og nederlaget, hvis man taber, skaber nogle levevilkår, som for mange er så hårde, at de giver op.

[Birgitte Husmark]

Når jeg siger det, siger jeg samtidig, at den eneste rigtige vej til for alvor at nedbringe alkoholmisbruget er at skaffe arbejds- og uddannelsespladser, og det har SF taget en række initiativer til, mens regeringens initiativer indtil nu består i at forsøge at nedbringe arbejdsløshedstallene, mens problemerne for de mennesker, der jo er bag tallene som førtidspensionister og bistandsklienter, stadig tårner sig op.

Men netop fordi levevilkårene er så vanskelige for mange mennesker, ikke mindst unge, mener vi i SF ikke, at vi kan lade stå til under regeringens misregime, men er villige til at medvirke til også mindre hjælpeforanstaltninger. Der er behov for en lang række initiativer, der dog i det mindste kan dæmme op for et misbrug af alkohol m.m.

Her er det så interessant at se, hvad regeringen indtil nu har gjort for at følge forebyggelsesplanen op. Efter at have konstateret, at omfanget af alkoholrelaterede skader er steget voldsomt i de sidste 5-10 år, som man skriver i programmet side 47, konstaterer regeringen, at virkemidlerne fortsat vil være afgiftspolitik, oplysning, information, forebyggende og opsøgende arbejde samt behandling.

Herefter nedsatte sundhedsministeren et udvalg, der fik til opgave at undersøge, hvordan de statslige midler på alkoholmisbrugsområdet anvendes til forebyggende og oplysende aktiviteter, og belyse, hvordan de statslige midler anvendes af de private foreninger. Desuden skulle udvalget komme med anbefalinger for fremtidig indsats på området.

Dette ambitiøse projekt kom der så en lille, pæn betænkning ud af, der gentager en række af ministerens allerede tidligere fremsatte forslag. Fælles for disse forslag er, at deres udmøntning stadig henstår i det uvisse, for hvad menes der med »regeringens afgiftspolitik«? Vil regeringen fastholde alkoholafgifterne, som i øvrigt ikke er fulgt med lønudviklingen, eller skal her alligevel lempes af hensyn til EF? I SF mener vi, at afgifterne er et vigtigt forebyggende virkemiddel; det skal der ikke være tvivl om.

Og hvad vil regeringen så foretage med hensyn til alkoholreklamer? Vil man lægge afgifter på, således som ministerudvalget foreslår, eller vil man lave andre begrænsninger? Nu har ministeren fået hjælp fra Alkohol- og Narkotikarådet, og det hilser vi da med glæde, f.eks. det at fjerne alkoholreklamer fra biograferne, hvor

langt den største del af publikum er unge mennesker; det synes vi da i SF er en god idé.

Og hvad vil ministeren foretage med hensyn til det opsøgende og forebyggende arbejde samt informationsvirksomheden over for truede grupper? Her ligger betænkning 1175 med sit forslag om et centralt alkoholpolitisk forum, og ministeren omtalte velsagtens den samme idé som et centralt forebyggelsesforum. Betyder det så en styrkelse og præcisering af Alkohol- og Narkotikarådets opgaver i en bredere forebyggende sammenhæng, nemlig med andre former for misbrug? Hvis det gør det, er vi enige.

Men det er ikke alting, der hænger sammen, sådan som vi ser det. Hvis ministeren mener sammenhæng med det eksisterende Forebyggelsesråd, må vi sige, at Forebyggelsesrådet har lagt følgende retningslinjer for sit fremtidige arbejde: Man vil koncentrere sig om hjerte-karsygdomme, allergi, fremme af fysisk aktivitet og forebyggelse af idrætsskader, og så hænger det for os at se ikke sammen.

Derfor spørger jeg: Betyder det, ministeren siger, at hun bekræfter det forslag, som blev fremlagt i regeringens såkaldte afbureaukratiseringsplan fra december sidste år, og som gik ud på, at disse opgaver skal udføres af Sundhedsstyrelsen? Hvis det er tilfældet, vil der for alvor være lagt gift for den selvstændige, tværfaglige og ubureaukratiske arbejdsform, som Alkohol- og Narkotikarådet i vid udstrækning lykkes med i dag, og der vil være sat bom for en på de givne økonomiske betingelser effektivt fungerende formidling af viden og informationsmateriale til private, lokale, amtskommunale og kommunale nøglepersoner.

Men foreløbig er Alkohol- og Narkotikarådet på finansloven, og vi vil fra SF's side gøre, hvad vi kan, for at sikre dette selvstændige, tværfaglige centrum for initiativer til bekæmpelse af misbrug.

Men når skaden er sket, når misbruget er en realitet med tab af fysisk og psykisk velvære og med tab af social status og måske familiemæssig støtte, er der stadig mindre hjælp at hente. Af dokumentationsdelen i regeringens forebyggelsesprogram fremgår det, at såvel på ambulatoriebehandlinger som på døgninstitutionerne er der, hvad man kalder et patientpres. Det betyder, at der er for få pladser. Specielt er mangelen på akutbehandlingstilbud og beskyt-

[Birgitte Husmark]

tede pensionater mærkbar. Konsekvensen af dette lader sig efterhånden heller ikke skjule mere: Stadig flere er blevet ægte hjemløse, og stadig flere modtager slet ingen behandling.

I denne sammenhæng er det værd at bemærke, at i sundhedsministerens udkast til sundhedslov er omtalen af amtskommunernes mulighed for at drive behandlingsinstitutioner for alkoholskadede forsvundet, og det samme gælder muligheden for at indgå aftale med en privat institution eller forening om driften af behandlingsinstitutioner for alkoholskadede. Det er væk.

Og så vil jeg gerne have en nærmere forklaring på de bemærkninger, ministeren havde med hensyn til, at det alligevel er inkluderet, for med hensyn til alkoholskadede er paragraferne fjernet, og tilbage står der i udkastet kun tre linjer, nemlig om alkoholambulatorier.

Det rejser så det problem, som Socialforskningsinstituttet omtalte i sin rapport fra 1988 om behandling af alkoholmisbrug, hvor man peger på behovet for varierede behandlingstilbud på ambulatorierne. For antabus er jo ikke nok, hvis der skal finde en varig rehabilitering sted. Det samme siger sundhedsministeren. Men hvem skal gøre hvad og hvornår? Her er brug for en intensiveret behandlingsindsats, og her er brug for, at der er plads på behandlingsinstitutioner eller ambulatorier, og her er også brug for en evaluering af de eksisterende former for behandling.

I erkendelse af problemernes omfang og alvor har vi jo fra SF's side sammen med Socialdemokraterne foreslået den dagsorden, som netop er blevet læst op, og som forhåbentlig snart bliver delt rundt, og den håber vi at få bred tilslutning til.

(Kort bemærkning).

Kirsten Lee (RV):

Jeg vil gerne spørge: Hvad er egentlig grundlaget for fru Birgitte Husmarks påstand om, at skaffer vi arbejde, holder folk nok op med at drikke? Det er jo ikke andet end traditionelle flokklær, fru Birgitte Husmark.

Må jeg godt minde fru Birgitte Husmark om, at da arbejdsløsheden var meget høj i 1970'erne, stagnerede befolkningens alkoholforbrug, og der var endda tendens til fald. Må jeg også godt minde om, at når vi for øjeblikket har alt for høje arbejdsløshedstal – og det er der ikke

nogen af os der er uenige i – kan vi også nu se, at der er en tendens til stagnation i alkoholforbruget. Udgangspunktet er nemlig, at folk er ansvarlige. Folk, der bliver arbejdsløse, kaster sig ikke umiddelbart over flasken. Det er nok nærmest omvendt, at kaster man sig over flasken, bliver man arbejdsløs.

Må jeg også godt minde om, at den del af befolkningen her i landet, der har det allerstørste alkoholforbrug, er de velbærgede. Det er ikke for ingenting, at området langs Strandvejen hedder »Whiskybæltet«. Det er dér, der drikkes mest. Det er som bekendt ikke bistandsklienter og arbejdsløse, der bor i den del af København.

Så synes jeg også, det er interessant at høre, at fru Birgitte Husmark går ind for, at nu skal vi så sandelig fastholde afgifterne på alkohol i EF, for det har sundhedsfremmende virkning. Det er jeg ikke uenig med fru Birgitte Husmark i, men jeg synes, det er interessant, at når man i dette Ting skulle sætte afgifter op, har SF stemt imod.

(Kort bemærkning).

Inger Stilling Pedersen (KRF):

I SF's tale var der jo mange gode ting. Det var helt klart, alt det, man gerne ville gøre.

Jeg kunne egentlig heller ikke forstå, at man ikke stemmer for Kristeligt Folkepartis dagsorden, men det hænger måske sammen med, at man ligesom har låst sig fast omkring Alkohol- og Narkotikarådet. Det er, som om hele debatten skal dreje sig om, at man med vold og magt skal bevare det. Vi kan jo senere få en diskussion om, hvordan det skal foregå.

Jeg synes, at det, at man sætter bredt i gang med forebyggelse, måtte være noget, som er et nøgleord for SF. Det plejer det da at være i alle de sundhedsdebatter, vi har haft hidtil. Man har sagt forebyggelse og forebyggelse igen.

Men når nu ministeren vil give sig til at undersøge, hvordan man virkelig kan forebygge, siger man: Nej, nej, vi vil fastholde det bestående, og derfor kan vi ikke stemme for dagsordenen – indirekte vel fordi man vil være helt sikker på at bevare en ting. Men hvorfor bevare en ting, hvis man ikke er sikker på, at den er effektiv, og man måske kan få noget bedre?

(Kort bemærkning).

Birgitte Husmark (SF):

Fru Kirsten Lee gjorde sig nogle betragtninger med hensyn til sammenhæng eller mangelen på sammenhæng mellem arbejdsløshed og menneskers indtagelse af alkohol. Fru Kirsten Lee hævdede, at der drikkes mest op langs Strandvejen.

Det sidste kan da meget vel tænkes, jeg ved ikke, om der er lavet nogen præcise undersøgelser, men hvis der drikkes mest dér, har man også de bedste sociale muligheder for at skjule drikkeriet og kompensere for drikkeriet på mange leder. Der er måske direktørerne, der kan blive hjemme en enkelt dag, uden at det bliver bemærket på deres arbejde, mens tingene er anderledes vanskelige for andre mennesker.

Når jeg siger, at en presset social situation kan gøre, at man forfalder til at indtage beroligende, bedøvende midler, herunder alkohol, mener jeg ikke, at jeg bevæger mig ud på en grund, hvor der ikke er rimeligt belæg for det.

Til fru Inger Stilling Pedersen vil jeg godt sige, at vi plejer at gå ind for forebyggelse. Det er præcis derfor, at vi mener, det er vigtigt, at det organ, som vi har i øjeblikket, og som har præsteret en absolut udmærket indsats på de givne betingelser, nemlig Alkohol- og Narkotikarådet, ikke bliver frataget sine muligheder ved at blive lagt ind under en medicinsk ledet Sundhedsstyrelse – som der står i afbureaukratiseringsplanen – så der ikke vil være den mulighed, der er i dag, for at arbejde tværfagligt og i tæt kontakt med folk.

Derfor er vi bekymrede for, at den institution vil blive fjernet, men det kommer vi nok til at snakke lidt mere om.

Henrik Toft (V):

Venstres ordfører på området, hr. Jørgen Winther, er forhindret i at være til stede. Derfor vil jeg gerne på Venstres vegne sige Kristeligt Folkeparti tak for denne lejlighed til at drøfte det store samfundsproblem, som alkoholmisbrug er.

For det forholder sig jo sådan, at meget af det, der er skønt og dejligt her i tilværelsen, er til ubodelig skade, når det misbruges. Sådan er det også med øl og spiritus. Den enkelte genstand i ny og næ skader ikke, men misbrug er til ubodelig skade.

Selv om man kan gøre rede for det gennemsnitlige alkoholforbrug, er det forfærdelig svært at finde frem til, hvor mange mennesker og hvor mange familier misbruger er en stor belastning for, både menneskeligt og økonomisk. Der er ingen tvivl om, at der kan løses op for meget store menneskelige ulykker ved en indsats, der formindsker alkoholmisbrug.

Gennem de senere år har vi erfaret, at oplysningskampagner har en effekt, når de føres målrettet. Derfor er jeg også overbevist om, at det vigtigste med hensyn til alkoholmisbrug er oplysning og atter oplysning. Tillad mig i den forbindelse et hjertesuk. Jeg kan ikke forstå, at der ikke forskes meget mere med hensyn til alkoholmisbrug. Jeg kan ikke forstå, at lægevidenskaben ikke betragter det som en stor opgave at finde frem til dem, som virkelig har et stort problem med alkohol. Hvor gammel skal man være, før man tager skade af at få for mange genstande om dagen? Hvor længe kan hjernen tåle, at man har et forbrug på 3–4 genstande om dagen? Osv.

Jeg synes, det virkelig var en opgave at tage fat på, og jeg kunne ønske mig, at man fik forsket langt mere i alkoholmisbrug, end det har været tilfældet i en årrække.

Jeg vil gerne sige tak til sundhedsministeren for en god besvarelse af forespørgslen, og jeg vil ønske ministerens forslag om et forebyggelsesråd god vind. Jeg vil også gerne takke for, at indsatsen tænkes lagt ud til amter og kommuner. Jeg er sikker på, at man rundt omkring i socialforvaltningerne kender mange af dem, som har store problemer med et for stort alkoholforbrug og derfor også bedst kan finde frem til folk, der har brug for hjælp.

Folk siger, at Jeppe drikker. Hvorfor drikker Jeppe? Mange vil svare, at det er, fordi han har en Nille. I dag er problemet vel ikke Nille, og problemet er heller ikke den fattige mands snaps, som der tidligere har været ført mange debatter om her i Tinget, men det er de unge mennesker, der alt for tidligt kommer ud i et for stort alkoholforbrug.

Hvis vi kan gøre noget ved det, få det forhindret gennem det nye råd, som sundhedsministeren vil oprette efter de initiativer, der udgår fra denne sal, har vi løst et meget stort samfundsproblem.

Køpke Christensen (FP):

Efter Fremskridtspartiets opfattelse er alkoholmisbrugere syge mennesker. Ved decideret at forbyde borgerne at nyde alkohol, som vi kender det fra andre lande, vil man ikke opnå positive resultater. Et sådant initiativ vil ikke hjælpe unge alkoholmisbrugere og andre alkoholikere til at nedsætte forbruget af den gift, som alkohol jo rent faktisk er. Tværtimod tyder alle erfaringer på, at det er uhensigtsmæssigt at gøre brug af alkohol til noget odieret gennem forbud.

Forbydes alkohol, er der ingen tvivl om, at der vil ske en eksplosiv stigning i hjemmebrændriet. En af de kedelige konsekvenser heraf er, at man gennem forbud presser forbrugerne væk fra indtagelse af fabriksfremstillet alkohol over til hjemmebrændt alkohol af en meget dårlig kvalitet, hvilket i sig selv er meget værre. Blindhed, hjerneskadener og endog dødsfald kan meget nemt gå hen og blive de umiddelbart iøjnefaldende, tragiske konsekvenser af alkoholmisbrug.

Samtidig må det være rimeligt at sætte spørgsmålstegn ved, om der overhovedet er rimelighed i at fratage andre retten til at nyde alkohol, blot fordi få personer desværre ikke kan administrere deres forbrug. Det mener Fremskridtspartiet ikke. Ligeftrem at misbruge nogle stakkels alkoholikeres tragiske skæbner til at indføre formynderisk statskontrol på området vil være en uheldig løsning på problemet. Et alkoholforbud, hvad enten det er generelt eller målrettet, f.eks. mod reklamer, svarer til at behandle en febersyg patient ved at presse kviksølvstjelen ned. Viser termometeret derefter en lavere temperatur, virker patienten ikke længere syg. Det er han dog stadig, men man kan blot ikke længere aflæse det. På samme måde løser et alkoholforbud ingenting. Det gør forbud i øvrigt sjældent.

Oftest er alkoholmisbrug ikke selve sygdommen, men snarere et symptom på, at andre forhold halter. Man kan konstatere, at alkoholmisbrugere som regel har masser af andre problemer, og det er disse problemer, der foranlediger misbruget. Derfor må det være klart, at i bestræbelserne på at hindre alkoholmisbrug må det vigtigste være at løse de problemer, der har foranlediget det.

Dette kan sjældent gøres centralt, da det kræver et mere personligt kendskab til den på-

gældende, der er kommet i det tragiske misbrug. Derimod kan naboer, familie, venner og kolleger nemmere hjælpe. Her er faktisk for en gangs skyld en mulighed for fagbevægelsen for at yde en indsats, der med rette kan kaldes social. Hvad gavner det fagbevægelsens medlemmer, at de får højere lønninger og kortere arbejdstid etc., hvis de samtidig går til grunde af alkoholmisbrug?

Hele det økonomiske pres, mange familier er underlagt, kan jo som regel henføres direkte til statens mange skadelige indblandinger i borgernes privatøkonomiske forhold. Jeg behøver blot at sige kartoffelkur, tvangsauktioner, rekordhøje bilafgifter etc. Disse forhold medfører desuden, at børnene ofte anbringes i offentlige institutioner, og så er hele fremmedgørelsesprocessen begyndt. Børnene kender faktisk institutionspersonalet bedre end deres forældre, så hvordan kan man forvente, at børn og forældre har lyst til at drøfte problemerne sammen?

I dette spørgsmål er Fremskridtspartiet meget enig med Kristeligt Folkeparti om, at det er familien, der bør være kernepunktet. Uden at genere Kristeligt Folkeparti kan man vel ligefrem sige, at familien i denne sammenhæng bør være hellig. Familiemønstrene fra gamle dage – og som vi i dag kender fra de sydlige lande – vil i langt højere grad kunne afhjælpe problemerne med alkoholmisbrug end en fjern offentlig institution, som misbrugerer ikke har noget personligt forhold til.

Som jeg tidligere nævnte, mener Fremskridtspartiet ikke, at forbud er vejen ud af problemerne, tværtimod kan man ligefrem skabe flere problemer ved forbud. Derimod er oplysning et herligt middel. I denne sammenhæng vil det være meget naturligt at sætte ind i undervisningssystemet. Kan man afsætte en betydelig undervisningstid i folkeskolen, gymnasiet, efg osv. på ulemperne i forbindelse med alkoholmisbrug, f.eks. i samtdsorientering, er det også ganske naturligt at sætte ind her.

At oplysning rent faktisk giver positive resultater, vil jeg gerne belyse med et eksempel. I Nordjyllands Amt var man bekymret over et konstant højt antal spirituspåvirkede trafikanter. Gennem det meste af 1980'erne var trafikanterne i alderen 17–19 år impliceret i 60 trafikuheld årligt. I 1988 gennemførte amtet en kampagne mod spiritusmisbrug i trafikken

[Køpke Christensen]

med de unge som målgruppe. Samme år faldt antallet af uheld, hvori der var impliceret spirituspåvirkede parter. Det sparede mange unge for kvæstelser og dødsfald, og det sparede samfundet for ca. 10 mio. kr. Kampagnen kostede ½ mio. kr.

Så langt kan man altså komme med oplysningskampagner, og kampagnen, jeg refererede til her, løb endda kun over ét år. På den baggrund vil det ikke være svært at forestille sig, at hvis man ligefrem fremstiller materiale om alkohol og alkoholskader til decideret undervisningsbrug, vil effekten være betydelig større end den, jeg nævnte i eksemplet. Det burde give sig selv, da undervisning i forholdene vil give lejlighed til en form for vedvarende kampagne. Når man i skolerne arbejder med mange andre problematiske forhold i vores samfund, er det vel ikke urimeligt også at arbejde med alkohol og alkoholskader.

Jeg vil med udgangspunkt i de forhold, jeg tidligere har beskrevet, slutte af med at mane til mere folkeoplysning, en styrket indsats på arbejdspladserne, bl.a. med fagbevægelsens positive indsats, en styrket indsats på uddannelsesinstitutioner og en styrkelse af den klassiske familieform.

(Kort bemærkning).

Glønborg (KRF):

Det kunne lyde på hr. Køpke Christensens tale, som om der var nogle, der havde fremsat et forslag om totalt forbud mod alkohol i Danmark. Det er der faktisk ikke nogen der har foreslået, og det står slet ikke i det dagsordensforslag, som Kristeligt Folkeparti har fremsat.

Der er tale om nogle ganske få restriktioner. Der er tale om arbejdspladserne, og det kan man få tilslutning til fra mange sider. Jeg har en artikel her fra LO-Bladet, hvori en alkoholiker, som var helt på spanden efter at have været ude i alkoholmisbrug, men blev reddet, siger: Forbyd alkohol på alle arbejdspladser!

Jeg siger ikke, vi skal gøre det, men det var et nødskrig. Jeg citerer det fra LO-Bladet, og jeg ved godt, at forbudet, som man havde i USA i 14 år af alle udskrives som det værste, der nogen sinde er sket.

Jeg kan ikke lade være med at fortælle, at New York Times den 16. oktober 1989 bragte en kronik af en fagmand på området, en professor i strafferet ved Harvard, som analyserer

virksomheden af det forbud, man mente man var nødt til at indføre i USA på det tidspunkt. Han konstaterer med tørre tal nedgangen i indlæggelser på psykiatriske afdelinger, nedgang i vold, nedgang i kriminalitet – en lang række felter – og han ender med at slå fast, at forbudet i virkeligheden var en succes.

Jeg taler ikke for forbud her, men vi behøver ikke at være så bange for et par restriktioner.

Formanden:

Jeg skal her afbryde forhandlingen og udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.00.

Mødet udsat kl. 11.45

Mødet genoptaget kl. 13.00

Forhandlingen genoptoges.

Kirsten Lee (RV):

Hr. Qvist Jørgensen harcelererede i sit indlæg i formiddags over, at der ikke er sket noget, siden man sidst diskuterede alkohol her i Folketinget. Hvad alkoholpolitik angår, har Socialdemokratiet nu heller ikke efter Det Radikale Venstres opfattelse bidraget til, at der sker noget.

Må jeg godt minde hr. Qvist Jørgensen om, at en socialdemokratisk ordfører fra denne talerstol i slutningen af 1970'erne undrede sig over, at man overhovedet skulle drøfte befolkningens alkoholforbrug i Folketinget. Det var i øvrigt kort tid efter, at Tinget havde haft en heftig debat om burhønsenes problemer.

Det er efter Det Radikale Venstres opfattelse en vigtig forespørgselsdebat, Kristeligt Folkeparti har rejst. Alkoholisme er vort største socialmedicinske problem, og vi har 200.000–300.000 alkoholikere her i landet. De menneskelige omkostninger i form af ødelagte liv er enorme og lader sig ikke opgøre i tal. Det drejer sig om vanrøgtede børn, det drejer sig om skilsmisser, det drejer sig om ofre for vold, herunder dem, der dræbes og lemlæstes af spritbilister. Det drejer sig om børn, der er født med svære handicap på grund af deres mødres alkoholmisbrug.

Også de samfundsøkonomiske omkostninger er enorme, og der er næppe tvivl om, at de indtægter, vi får ind fra giftskatterne, langtfra

[Kirsten Lee]

dækker samfundets udgifter til behandling af følgerne af alkoholmisbruget.

Alkoholikere udgør en meget stor gruppe af vore førtidspensionister, en stor gruppe patienter på psykiatriske hospitaler og også på de almindelige sygehuse. Alkoholforbruget i Danmark er det højeste i de nordiske lande, og skadernes omfang, både psykisk, fysisk og socialt, er også de største i Norden.

Vi mangler en veldefineret alkoholpolitik. Der er nogle, der har talt om, at vi skulle styrke den gode, sunde danske alkoholkultur. Der er bare aldrig nogen, der har gjort sig nogle anstrengelser for at definere, hvad det begreb egentlig indebærer. Vi mangler at klargøre vores holdning til omgangen med alkohol, men vi er alle sammen enige om, at noget må der gøres. Der er blevet holdt mange taler her i Folketinget, mens forbruget er steget støt og sammen med det skadernes omfang.

WHO's målsætning om en reduktion af totalforbruget af alkohol med 25 pct. inden årtusindskiftet er rigtig. Det er ikke, som Socialdemokratiets ordfører siger, bare noget slagordspræget.

Alkohol skaber fysisk afhængighed. Jo større totalforbruget er i en befolkning, desto flere bliver fysisk afhængige af alkohol. Sænker vi alkoholforbruget, bliver færre afhængige, og der opstår færre skader.

Vi skal ikke have nogen illusion om, at vi kan behandle os ud af alkoholproblemerne. Vi kan nå noget ved en øget behandlingsindsats. Med f.eks. mere opsøgende behandling kan vi måske nå en smule, men vi kan nå mest ved at forebygge. Det er derfor nødvendigt at få nogle konkrete meldinger om, hvordan og over for hvem vi skal rette den forebyggende indsats. Og det er dog bl.a. nogle af de meldinger, der kommer i dagsordensforslaget fra Kristeligt Folkeparti.

Sundhedsministeren talte om det nye forebyggelsesråd, som kunne nedsætte et alkoholpolitisk forum. Jeg vil gerne her i dag spørge sundhedsministeren, om hun vil sikre, at et sådant alkoholpolitisk forum nu også bliver nedsat, så det kan komme med forslag til, hvordan der kan tages konkrete, målrettede initiativer over for specifikke målgrupper som f.eks. de unge. I Det Radikale Venstre er vi enige i forslaget fra Alkoholmisbrugsudvalget.

Arbejdspladsdrikkeriet er efter vores opfattelse også et problem. Det er et tabuemne, og det er dog et utroligt hykleri, hr. Qvist Jørgensen lægger for dagen, når han siger, at arbejdspladsdrikkeriet ikke er noget problem. Hr. Qvist Jørgensen burde spørge nogle af de mennesker, som er landet dér, hvor vi ikke har meget at tilbyde dem på grund af deres alkoholforbrug. Spørg dem, hvor deres alkoholmisbrug bliver etableret. Fra alt, alt for mange lyder svaret, at det opstod i forbindelse med deres arbejde.

Det er på høje tid, at både LO og DA indgår i en konstruktiv dialog om drikkeri på arbejdspladsen. I dag fyrer man i mange tilfælde den ansatte med et alkoholproblem, selv om mange kolleger i årevis har set, at det var der eller var ved at opstå. Det ville dog være bedre at tilbyde hjælp.

Det kan godt være, at kolleger i solidaritetens navn skulle afstå fra at drikke alkohol i arbejdstiden. Det ville være en reel beskyttelse af dem, der har et alkoholproblem, og det ville beskytte mange mod at få et problem.

Vi har også i Det Radikale Venstre været optaget af det norske AKAN-system, og jeg er glad for, at sundhedsministeren vil tage kontakt med DA og LO for at se, om der kan tages nogle initiativer i den retning her i landet også.

Nu tales der jo altid så meget om, at man skal passe på forbud og restriktioner. Det er også rigtigt, men vi kunne jo godt gøre os umage for at overholde de forbud, der nu engang er. Der er jo omtrent ikke en døgnkiosk, hvor man ikke åbenlyst kan købe vin og øl både søgne- og helligdage. Det er ikke tilladt at udskænke alkohol til unge under 18 år, men der er ingen unge på 14-15 år, der i forbindelse med f.eks. lejlighedsbevillinger ved sportsfester ikke er i stand til at købe alle de øl, de vil. Det fortæller de unge selv. Det er ikke acceptabelt. Nogle af de unge mennesker bliver førtidspensionister, hvis dag ikke har meget andet indhold end at drikke guldøl.

Mange benægter jo, at drikkeri på arbejdspladsen er et problem. Men det er da underligt, når vi ved fra forskellige undersøgelser, at et af de tidspunkter, hvor antallet af spritbilister er størst, er torsdag mellem kl. 14 og 24, altså på en ganske almindelig arbejdsdag. Det er rigtigt, som en politimester har sagt, at når der drikkes på arbejdet, lander problemet på vore lande-

[Kirsten Lee]

je. Spiritus er involveret i omkring en tredjedel af alle færdselsuheld med både kvæstede og dræbte. Det er på tide, der gøres en effektiv indsats for at nedsætte vores allesammens alkoholforbrug, og spritbilisme er et af de steder, hvor indsatsen bør og kan styrkes med det resultat, at antallet af kvæstede og dræbte i trafikken nedsættes.

Det Radikale Venstre støtter alle initiativer, der går i retning af at sænke befolkningens alkoholforbrug.

(Kort bemærkning).

Glønborg (KRF):

Jeg synes, at fru Kirsten Lee rører ved noget meget centralt i udtalelsen om, at man kunne opleve på arbejdspladser, at nogen ville afstå fra at nyde alkohol, selv om de ikke selv havde problemer med det, på grund af at der fandtes andre på arbejdspladsen, som havde problemer. Det er ægte solidaritet, og det er det, vi mangler en del af i vort samfund.

Kunne vi blot betragte hele samfundet som én stor fælles arbejdsplads, hvor alle de millioner af danskere, som ikke har noget stort alkoholproblem, ville være solidariske med de mange – måske et par hundrede tusinde – som virkelig har reelle alkoholproblemer! Denne solidaritet kunne vise sig ved, at man i visse situationer, på visse tidspunkter, på visse steder afstår fra at kunne få alkohol, at man erkender, at vi alle kan leve uden alkohol. For nogle er det livsnødvendigt at leve uden alkohol, og den mulighed skal vi give dem.

Derfor vil det være rigtigt, at vi visse steder siger, at her kan der ikke fås alkohol, og andre steder siger, at her kan det kun fås på bestemte tider. Jeg efterlyser denne ægte solidaritet i hele samfundet.

(Kort bemærkning).

Qvist Jørgensen (S):

Jeg er egentlig lidt ked af, at fru Kirsten Lee brugte så meget citat, som jeg ikke fandt korrekt, og måske også, at fru Kirsten Lee brugte så mange statistikker.

Og så vil jeg godt sige, at der ikke er noget egentligt bevis for, at et stort – måske endda et overforbrug – i et samfund medfører et tilsvarende stort antal skader. Der er en masse forbehold, der bør tages med, hvis man skal gå ind i

den diskussion, og jeg er såmænd ikke sikker på, at denne talerstol er den mest velegnede til en diskussion om netop sådanne statistiske faktorer. Men jeg tror – for at gøre det kort – at man også skulle kigge lidt på drikkemønstre, og jeg tror også, at fru Kirsten Lee egentlig godt er klar over, at det spiller en betydelig rolle.

Med hensyn til fru Kirsten Lees citat af, hvad jeg skulle have sagt omkring arbejdspladserne, må jeg altså sige, at jeg bliver citeret direkte forkert. Et opslag i den grønne bog til sin tid vil kunne dokumentere det. Det, jeg gjorde, var at notere med en vis glæde, at der er et stadig stigende antal arbejdspladser, der på helt frivillig basis indgår nogle sunde og fornuftige aftaler om en ordentlig omgang med alkohol, og at det lige præcis er den udvikling, vi ønsker fremmet i stedet for at belægge området med kraftige, firkantede restriktioner, som uvægerlig vil medføre, at i hvert fald nogle mennesker reagerer imod. Jeg er ikke sikker på, at man gør de mennesker, der reagerer imod, en særlig god tjeneste på den måde, som fru Kirsten Lee foreslår.

Herluf Rasmussen (CD):

Det er en meget vigtig debat, vi er i gang med. CD har fuld forståelse for, at der i kølvandet af et alkoholforbrug er problemer. Vi er ikke forbudsmennesker. Vi mener, at et afbalanceret forhold til alkohol godt kan eksistere i vort samfund. Vi er et oplyst samfund. Vi har mange tekniske og menneskelige hjælpemidler, så vi kan begrænse og afværge de skadelige virkninger af overforbruget. Jeg vil gerne slå helt klart fast, at det, som CD gerne vil være med til at trække i land, er en god og effektiv kamp imod overforbruget.

Det er nævnt mange gange i debatten, at man har nogle gode intentioner, og at man gerne vil gøre en hel masse. Jeg kan ikke lade være med at se på – når det nu er et så vigtigt problem og så stort et problem – at den sidste rigtige debat havde man her i 1984. Dengang konstaterede den daværende ordfører for Socialdemokratiet, hr. Erik B. Smith, at nu var det 7 år siden, man sidst havde haft en alkoholdebat. Det er jo sådanne intervaller, som gør, at der måske sker for lidt i de mellemliggende perioder.

Vi har haft den opfattelse i CD – og har den stadig – at vi skal se, om ikke vi kan prøve at tackle problemerne fra bunden. Jeg har den

[Herluf Rasmussen]

glæde at kunne konstatere, at det var også en opfattelse, vi havde i 1984. Jeg er selv meget indstillet på denne metode, fordi jeg har arbejdet meget med disse problemer.

Jeg har arbejdet i 27 år på Vesterbros politistation, og hovedparten af vores sager var sprutsager. Der har vi jo set mange tragiske skæbner, og vi har også set, hvordan samfundet egentlig svigtede dem, når de forlod vores lokaler. Vi kunne ikke gøre ret meget for dem ud over, at vi selv af egen drift oprettede noget, der hed Politiets Sociale Hjælpetjeneste. Vi tog hver eneste beruset fra detentionen ud til den sociale hjælpetjeneste, og vi prøvede at snakke med ham. Der var ikke fagfolk til rådighed. Det var kun autodidakte politifolk, der kunne tage sig af det.

Men dengang rejste vi spørgsmålet – og det synes jeg er noget, som man godt kan tage lidt seriøst på nu og blive ved at snakke om, selv om det koster lidt kroner og øre – om vi ikke kunne få indført et andet detentionssystem end det, der var i København. Vi talte om det allerede i 1958. Vi var kede af at skulle lægge folk ind i disse uhumske detentioner, som vi har rundt om på stationerne. Kom nu ikke op og fortæl mig, at de er forbedret meget. Det er de ikke. Jeg kender alt det dér til hudløshed.

Næ, det, vi gerne ville have, var, at de mennesker, som nu havde alkoholismen i sig, havde mulighed for at få en lægelig behandling, en hurtig lægelig indgriben, en hurtig social vejledning. Men det blev der ikke tale om, fordi lægerne ikke var så interesserede i at få indrettet detentioner på hospitalerne, der egentlig var det rette sted, for vi konstaterer jo hele tiden, at alkoholisme har noget med sygdom at gøre.

Så har man jo altså opnået det, som jeg synes er lidt tragikomisk, at man har fået lavet et fast lægetilsyn. Det faste lægetilsyn skal bare være en hjælp for politimanden til at konstatere, om nu den berusede er levende eller død. Der er ikke tale om en indsats for at køre ham ad en vej, som kan tilfredsstille ham. Det er noget, som jeg godt kunne tænke mig at få nogle realitetsdrøftelser om.

Men så kommer vi ind på, at det er noget, der koster penge, og så spørger jeg, om det er det rette tidspunkt at tage en alkoholdebat, samtidig med at landet i øjeblikket kæmper om nedskæringer, og hvad ved jeg, alle vegne. Derfor stiller jeg mig lidt tvivlende over for, om det

kan komme til andet end idealistiske erklæringer om alt det, vi gerne vil gøre for alkoholikerne.

Det kunne jeg godt tænke mig at høre en tilkendegivelse om. Starter man nemlig nedefra, laver man et eller andet dernede, sådan at de mennesker, der kommer ind og ligger en nat – uanset om det er en rig eller en fattig – når de vågner op om morgenen, ikke står alene og ikke bare får et lille kort, hvor der står: De kan henvende Dem til en psykiater, der bor et eller andet sted. Det gør de aldrig. Sådan er livet jo, men det vil man ikke forstå. Man vil hellere snakke om alle disse overbygninger. Man græmmes ved at høre den fanatisme, der ligger i kampen mod alkoholismen. I stedet for skulle man gå ind i nogle reelle – reelle – handlinger, der ikke koster ret meget. Jeg ved godt, at man så måske skal øge politistyrken en lille smule, fordi man simpelt hen må have nogle flere folk ud på gaden. Man må også kigge på de mennesker, som dingler rundt, og snakke med dem. Der er husspektaklerne. Det er passé det, at man har tid til at snakke med parterne i husspektakler, hvor det som regel er druk, der er årsagen til dem. Næ, det ordner de dér forskellige klinikker, og hvad ved jeg, hvor de mennesker aldrig kommer. Det er på åstedet, det er på gerningsstedet, det er dér, man skal være.

Der er stillet nogle dagsordener her, som hver for sig er meget interessante. Der er væsentlige ting i begge dagsordener. Der er for mig ingen tvivl om, at begge parter har de allerbedste intentioner om at løse disse problemer.

Så laves der to motiverede dagsordener for at prøve at markere en forskel mellem to grupperinger her i Folketinget. Det synes jeg altså ikke jeg kan forstå. Jeg kan ikke forstå, at man om et problem som dette ikke kan finde sammen om at lave en målrettet politik, hvor man ikke hele tiden skal skele til pengene. Man har i dag nogle beløb, som jeg synes er latterlige, til denne opsøgende kamp mod alkoholismen. Man giver til Blå Kors, man giver til Frelsens Hær osv. osv. Det er jo småbeløb. Man kan ikke lave noget for de penge. Det må man da gøre sig helt klart. Jeg tror, det er cirka 11 mio. kr., der er sat af til alkoholbekæmpelsen. Når man tænker på, hvad følgerne af det koster, er det, som om man bekæmper dem med små slangebøsser. Alkoholisme forsøger man at bekæmpe på den måde, men man vil ikke bruge noget krudt til det. Sådan er det jo.

[Herluf Rasmussen]

Jeg har fået bemyndigelse til, at jeg må sige – sådan er det jo – om de to dagsordener, at der er mange gode ting i dem. Om Kristeligt Folkepartis ihærdige kamp mod alkoholismen er jeg helt enig i, at der gøres et stort arbejde. Det gøres både fra kristelig side, men det gøres også fra arbejderside. Ude omkring på arbejdspladserne laver tillidsmændene en fantastisk indsats for at få alkoholforbruget ned. Det koster noget at stå derude sammen med ophidsede arbejdskammerater og forklare dem, at nu skal de altså sætte forbruget af spiritus ned.

Det er noget helt andet end at stå heroppe på Folketingets talerstol og komme med nogle noble erklæringer. Det er det håndfaste arbejde ude på arbejdspladserne, der giver noget. Hvor meget ofrer man egentlig på at skaffe oplysning på arbejdspladserne til dem, som gerne vil gå ind i en kampagne for at skaffe bedre forhold, hvad alkoholforbruget angår?

Vi har besluttet os til i CD efter nogen overvejelse, at det, når disse to store grupperinger ikke kan finde sammen, så kunne være fristende for os at lave noget, der kunne binde dem sammen. Men jeg må også erkende, at vi kender vores begrænsning. Det er jo ikke alt, man kan nå, selv om man har intentionen. Jeg ved da, at både Kristeligt Folkeparti, som nu har fået følgeskab af regeringen, og også SF og Socialdemokratiet har gjort en stor indsats for at få noget frem, der kun har det store formål i sig, at nu skal vi altså til at bekæmpe alkoholismen på en realistisk måde. Jeg kunne da godt forestille mig, at disse mennesker fandt sammen og prøvede at lave en fælles dagsorden. Vi stemmer hverken for eller imod nogen af de dagsordener. Sådan ligger landet.

(Kort bemærkning).

Glønborg (KRF):

Jeg bliver kaldt herop af, at hr. Herluf Rasmussen karakteriserer bestræbelserne for at redde mennesker fra alkoholisme som præget af megen fanatisme. Nu er fanatisme jo et negativt ladet ordet. Der var engang, hvor der var nogle meget, meget emsige og ivrige mennesker, som ville have hele landet tørlagt for alkohol og arbejdede for et totalt forbud. Da blev der indført en forening, der hed Den Personlige Friheds Værn.

Jeg vil nok sige, at i dag ligger det jo nok omvendt. Der er brug for at værne den personlige

frihed til at få lov til at blive fri for at drikke alkohol. Det gruppepres findes mange steder, og jeg må sige, at jeg har meget sjældent igennem mange, mange år mødt fanatisme i kampen mod alkoholisme og i alkoholbekæmpelsen, men jeg må ærligt talt sige, at jeg føler det som lidt af en fanatisme, der er i kampen for at få lov til at kunne få alkohol hvor som helst og når som helst i de mængder, man ønsker det. Jeg mangler solidariteten.

Så må jeg sige, at jeg er helt enig med hr. Herluf Rasmussen i, at vi skal have et målrettet arbejde imod denne ulykke, som alkoholmisbrug er. Ærligt og redeligt synes jeg, at de punkter, vi har sat op i vores dagsorden fra Kristeligt Folkepartis side, netop er enkle, klare mål for at få lavet et stykke praktisk arbejde ved samvirke mellem alle.

(Kort bemærkning).

Herluf Rasmussen (CD):

Jeg tror, at der er noget, den sidste ærede taler har misforstået. Jeg er ikke modstander af fanatisme, og jeg mener, at fanatisme også kan betyde en centrering af nogle gode kræfter, som opildnes netop af det, at man har nogle stærke meninger. Derfor kan vi slet ikke blive uenige på det område. Vi har dem jo på begge sider. Det er jo det, jeg appellerer til i dag, at vi prøver at samle os om nogle helt konkrete og kontante problemer og løser dette spørgsmål.

(Kort bemærkning).

Qvist Jørgensen (S):

Selv om det overvejende nok er en gentagelse, vil jeg sige med direkte adresse til hr. Herluf Rasmussen, at vi jo havde et intenst forhandlingforløb i går. Vi var alle parter, har jeg indtryk af, meget bevidste om det, som hr. Herluf Rasmussen netop har efterspurgt. Også hr. Herluf Rasmussen havde god mulighed for det, og jeg mener også, at jeg tør sige, at nogle af hr. Herluf Rasmussens synspunkter nød fremme og blev medinddraget. Tilbage står vi så i den lidt mærkværdige situation, sådan som den ser ud lige nu, at i kraft af, at et parti mere stemmer efter, hvad der er politisk passende, frem for hvad det har lyst til at gøre ud fra en saglig og menneskelig holdning, risikerer vi om et øjeblik at stå med ingen dagsordensvedtagelse overhovedet.

[Qvist Jørgensen]

Jeg synes, det er et ret stort ansvar, som CD er ved at påtage sig i øjeblikket. Jeg ved godt, at de ikke er alene om det. Jeg ved godt, at Fremskridtspartiet er med til at påtage sig det ansvar. Jeg vil meget råde til og, havde jeg nær sagt, trygle om, at man lige tænker sig om og tænker på sagen.

(Kort bemærkning).

Kirsten Lee (RV):

Hr. Herluf Rasmussen efterlyser, at vi nu skulle tage nogle konkrete initiativer til at løse disse problemer i dag. Hr. Herluf Rasmussen vil også gerne have, at der skal laves et eller andet grundlæggende arbejde.

Men hvori skal det bestå, hr. Herluf Rasmussen? Hvori skal det grundlæggende arbejde bestå? Hvori skal de konkrete initiativer bestå? Jeg kan godt forstå, at CD har travlt. De har næsten lige så travlt, som den radikale folketingsgruppe har, men de er dog 9, og vi er kun 5, men vi ser os i stand til at udforme en alkoholpolitik, hr. Herluf Rasmussen, og jeg synes faktisk, at det mest konstruktive, CD kunne have gjort i dag, var også at have udformet nogle konkrete ideer om en alkoholpolitik.

(Kort bemærkning).

Herluf Rasmussen (CD):

Jeg troede ikke, det var så svært. Jeg synes, at CD sagde det helt klart. Det kan vi holde en hel times foredrag om. Vi vil ud og have fat i alkoholikerne. Vi vil ikke præsentere et eller andet lovforslag for dem. Vi vil ud og snakke med dem. Vi vil ud og forklare dem problemerne, der opstår i kølvandet af deres overforbrug af alkohol. Det er vores politik, og der er ingen, der kan indvende noget imod, at man snakker med alkoholikerne. Det er det centrale i vores politik.

Så vil jeg gerne sige til hr. Qvist Jørgensen, at hvis vi kunne få fjernet nogle af de værste ting i Kristeligt Folkepartis dagsorden, vil vi ikke have noget imod at stemme for den.

Kofod-Svendsen (KRF):

Jeg vil begynde med at takke ministeren for besvarelsen. Jeg synes, at der var flere gode elementer i besvarelsen, som vi er glade for.

Det, som vi først må standse ved og stille spørgsmål om, er, om vi mener, at alkoholsitu-

ationen totalt i Danmark er tilfredsstillende, eller at der foregår en sådan indtagelse af alkohol, at der foreligger et problem.

Hvis man mener det første, så kan vi lave et par småjusteringer, men ellers går det da meget godt, forstår jeg godt, hvis man ikke føler sig særlig tilskyndet til at komme med yderligere initiativer for at ændre situationen. Hvis man derimod erkender, at her står vi med et ganske betydeligt folkeligt problem, hvor den for store alkoholinntagelse får en række uheldige menneskelige, familiemæssige og også – når vi går over i økonomien – økonomiske følger, hvor den skaber en stor usikkerhed på trafikområdet, hvor uskyldige mennesker ganske enkelt bliver ramt, livsvarigt kvæstet eller bliver dræbt på grund af et misbrug f.eks., hvor vi så får stigende udgifter i sygehussektoren, fordi alkoholindtagelsen er for stor, forstår jeg ikke, at man ikke bliver tilskyndet til at komme med yderligere initiativer.

Jeg synes, jeg i dag har mødt flere, som har villet erkende, at vi her står over for et problem, som ikke bare er noget, et enkelt parti har lidt interesse i at få en debat om. Det er en stigende erkendelse af, at her har vi et problem, som man må gøre noget ved.

Det er vel heller ikke helt tilfældigt, at WHO har erkendt og udtrykkeligt opstillet en målsætning for, at her har vi et forbrug, som skal reduceres og vel at mærke reduceres med 25 pct. inden år 2000. På andre områder erkender vi problemer. Vi har miljøproblemer, og det er ikke nok, vi bare snakke om dem, men vi må opstille nogle handlingsplaner for at nå et mål. Tilsvarende bør vi altså opstille handlingsplaner og konkrete målsætninger, der skal realiseres, for ellers kan vi om 5 eller 10 år igen konstatere, at det står altså ikke så godt til, men vi må endelig passe på, at vi ikke kommer med nogle forbud, vi må endelig passe på, at vi ikke laver nogle restriktioner.

Det, det handler om, er, om man tør erkende virkeligheden og tør drage nogle konkrete konklusioner, som betyder nogle ting selvfølgelig, ellers når man heller ikke nogen mål her i livet. Det er det, Kristeligt Folkeparti har formuleret i vores dagsorden, hvori vi siger, at vi skal have en reduktion. Det skal simpelt hen lykkes. Det er ikke nok at sige, at det har vi sagt, og at det vil vi da nok prøve på at se lidt på. Det skal lykkes, og så må man også være parat til at gøre noget.

[Kofod-Svendsen]

For det første: Vi skal have en reduktion i alkoholforbruget ved en målrettet opsøgende indsats vedrørende alkohol og dens skadevirkninger. Her er det altså ikke nok, som Socialdemokratiet og SF siger, at vi skal have en indsats mod overforbruget af alkohol. Vi må – ikke mindst over for ungdommen – begynde med en ansvarlig alkohollivsstil. Det betyder så sandelig, at man virkelig flot og fint kan have en alkoholfri livsstil. Det må ikke være sådan, at så er det altså »yt«. Men nej, det er helt i orden med nogle genstande. Vi skal bare passe på, vi ikke kommer lidt for højt op på stigen, og når så alkoholoverforbruget er sat ind, må vi til at gøre en indsats. Her er nogle problemer, hvor der er nogle, som let kommer til at overstige en tærskel, og vi må altså have en målrettet, oplysende indsats, så man er klar over, at her er noget, som for mange kan blive et reelt problem. Derfor mener jeg, at den første pind fra Socialdemokratiets og SF's side er for svag.

Den anden pind hos S og SF er udmærket. Det er en sammenskrivning af nogle af de ting, vi har formuleret, så det er der enighed om.

Jeg vil da også gerne sige, at hvad den første pind angår, tror jeg også, at vi kunne have fundet hinanden, hvor vi erkender, at der må en generel oplysende indsats til og yderligere en særlig indsats over for overforbruget. Der tror jeg såmænd også vi kunne have fundet hinanden, men sådan som Socialdemokratiet og SF har præsenteret dette, mangler jeg altså en mere basal information.

Det er utrolig vigtigt, at vi erkender og fastslår – også her i Folketinget – at skatte- og afgiftspolitikken skal bruges også i sundhedspolitisk øjemed. Derfor må vi i EF-sammenhæng sige: Vi skal simpelt hen sætte afgifterne op. I må erkende i EF, at I ikke i tilstrækkelig grad har lært af Danmark, sådan at det ikke er os, der skal sætte afgifterne ned, men jer andre, der skal sætte dem op. Når der er en forskel, kan man altså bevæge sig sådan her, men man kan også bevæge sig modsat, så man når hinanden på et højere niveau. Vi synes, det er en vigtig ting, netop når det indre marked nærmer sig, at vi så formulerer den målsætning, og den målsætning synes jeg er rigtig at få understreget. Vi kender fra andre områder, at man bruger skatte- og afgiftspolitikken for at nå nogle målsætninger. Hvorfor kan vi så ikke også fastslå det her som noget, Danmark aktivt vil arbejde for?

Så er det rigtigt, at der på arbejdsmarkedet er sket en forbedring flere steder med hensyn til større ansvarlighed, når det gælder forbruget af alkohol. Men der er stadig væk virksomheder – det viser en undersøgelse – hvor der er brug for en øget indsats. Jeg synes, vi skal opfordre arbejdsmarkedets parter til at gå videre. Det, at der er sket en god udvikling nogle steder, gør da ikke, at vi kan standse op, for der er stadig væk arbejdspladser, hvor alkohol er et stort problem. Det er det, vi gerne vil understrege.

Vi har så mange forslag på det skatte- og afgiftsmæssige område. Det kan være af rent fiskalske, men det kan også være af begrænsningsmæssige hensyn, f.eks. på miljøområdet, for at tage en nærliggende sammenligning. Der bruger vi jo netop skatte- og afgiftspolitikken til at fremme en miljørigtig indsats.

Vi synes også, at vi simpelt hen må have undersøgt, om vi ikke kunne indføre en afgift på alkoholreklamer for at begrænse dem. Der er nogle tekniske problemer, siger flere, men så lad os få undersøgt disse problemer. Når vi nu engang har brug for indtægter i statskassen, var det da naturligt at lægge dem på nogle områder, hvor vi på den måde kunne begrænse reklamen ud fra den forudsætning, at vi faktisk tror, at man reklamerer for at få et øget salg. Vi mener ikke, vi skal have et øget salg. Der ligger således en klar hensigt, men lad os få undersøgt det rigtigt, og derefter vil vi gerne fra Kristeligt Folkepartis side tage et initiativ. Vi synes, at en opstramning af reklamekodeks vedrørende alkohol er nødvendig. Vi vil gerne gå videre, men dette er et skridt i den rigtige retning. De sidste pinde tror jeg også der vil være enighed om.

Jeg kan kun beklage, at det ikke lykkedes at blive enig med Socialdemokratiet og SF i går, og jeg beklager, at man er så optaget af at bevare Alkohol- og Narkotikarådet, at man ikke kan tænke nyt, at man ikke kan tænke, at vi måske kunne konstruere det på en anden måde, så vi kunne gøre en noget bedre forebyggende indsats. Jeg beklager, at man har været så optaget af denne ene pind. Jeg tror, det var hovedårsagen til, at vi ikke endte med en fælles dagsorden, hvad Kristeligt Folkeparti meget gerne havde set.

Så må jeg sige til CD's bemærkninger, at netop det at møde den enkelte, hvor vedkommende har behov for at få hjælp, er udtrykkelig det, vi siger i vores pind: at forbedre behandlingstil-

[Kofod-Svendsen]

budene under familiebehandlingen. Det er præcis det ønske, CD formulerede, som vi har ønsket at imødekomme med denne pind, og så kan jeg da kun beklage, at CD, når man erkender de gode intentioner, der er i begge forslag, alligevel ikke vil støtte dagsordenen. Jeg forstod også på de samtaler, vi har haft, at man er glad for mange af vore intentioner. Derfor overrasker det mig, at man så ikke vil lade denne positive holdning og også det ansvar, som CD's ordfører gav udtryk for at man følte, mærke sig i en udtrykkelig stillingtagen.

Endelig må jeg sige, at det, når CD lægger så stor vægt på, at der var blevet bred enighed, havde været rart, hvis CD havde været lidt mere aktiv, når det gjaldt udformning af kompromisforslag. Det er ikke nok blot at sige, at man vil komme med kompromisforslag, det var rart, hvis også aktiviteten havde været lidt større.

(Kort bemærkning).

Birgitte Husmark (SF):

Jeg vil gerne sige til hr. Kofod-Svendsen, at sådan som vi også var enige om i gårsdagens forhandlinger, var det meget kedeligt, at vi ikke kunne nå et fælles resultat. Jeg synes, at vi bøje os meget langt fra Socialdemokratiets og SF's side i retning af Kristeligt Folkepartis synspunkter, men dér, hvor vandene for alvor skiltes, var jo, hvor man skulle sikre, at der er en instans, der tager hånd om at føre alle disse gode intentioner ud i livet, for ord har vi hørt nok af, og ord har vi set i massevis fra ministeren, men handling har vi ikke set noget af endnu. Det er en instans til at føre disse gode ting ud i livet, vi mangler, og det var dér, vandene skiltes for alvor. At hr. Kofod-Svendsen bøjer WHO's mål nr. 17 en anelse og siger, at WHO vil bekæmpe forbruget af alkohol, det får så være, for der står faktisk overforbruget, men det er en mindre ting, men det, der er helt afgørende, er at have den aktive, indpiskende instans, der kan få disse initiativer sat i værk, og det er den, som ministeren nu vil fjerne.

(Kort bemærkning).

Herluf Rasmussen (CD):

Jeg synes ikke, det er rigtig fair, at ordføreren for Kristeligt Folkeparti her siger, at vi kunne have præget disse forhandlinger mellem de to grupperinger, for kendsgerningerne var, at vi

blev trukket ind, da der lå to forslag, og det var meget svært at få Kristeligt Folkeparti til at røkke sig til noget som helst. Vi rørte jo netop ved det dér med afgifterne, men det var ikke Kristeligt Folkepartis kop te, fordi de tror – det er jo deres faste overbevisning – at højere afgifter på alt og alle kan forhindre folk i at drikke spiritus. Det kan det ikke – der er ikke noget, der beviser, at højere afgifter giver et frafald blandt dem, der drikker. Derfor vil jeg sige, at det er unfair, når Kristeligt Folkeparti kommer herop og delagtiggør forsamlingen i, hvad vi har sidet og talt om, og hvor mange minutter eller timer vi har været der. Det er ikke reel snak.

(Kort bemærkning).

Kofod-Svendsen (KRF):

Jeg vil gerne over for hr. Herluf Rasmussen minde om, at det var hr. Herluf Rasmussen, som var inde på, at der ikke var blevet gjort tilstrækkeligt forsøg på at foreslå en fælles dagsorden, og dertil vil jeg gerne sige, at vi meget tidligt sendte et dagsordensudkast også til CD, men det varede længe, før vi overhovedet hørte noget. Vi var parat til at ændre nogle formuleringer, og vi har også ændret nogle formuleringer. Derfor mener jeg, at CD's indsats var utrolig passiv i denne sag. Det tager vi til efterretning. Men jeg synes bare ikke, man skal stå her og holde et langt indlæg, som om det var CD alene, der kunne frelse enigheden i Folketinget.

Hvad angår skatte- og afgiftspolitikken, så er det nu en kendsgerning, at har man brugt skatte- og afgiftspolitikken sundhedspolitisk, har det haft nogle sundhedspolitiske følger. De væsentlige afgiftsforhøjelser, vi foretog i 1916, 1917, 1918, betød noget med hensyn til at begrænse alkoholforbruget, og vi har lignende eksempler i andre lande.

Man kan naturligvis have forskellig tro på, hvor meget det betyder, men at det betyder noget, er helt sikkert, og derfor lægger vi vægt på det.

Hvad angår det, der har været stridspunktet mellem os og Socialdemokratiet og SF, er det ikke sådan, at vi ikke ønsker at have et råd. Spørgsmålet er derimod, hvilken form det skal have. Vi vil gerne vurdere og tage kritisk stilling til et lovforslag, når regeringen arbejder med et. Vi kan stille ændringsforslag osv., men det kan ikke være sådan, at den model man har haft, simpelt hen skal bevares uændret. Vi vil være

[Kofod-Svendsen]

åbne over for nytænkning for at gøre noget bedre, og hvis det viser sig, at det, vi har, er det bedste, tager vi stilling til, om vi skal bevare det, men vi vil ikke i en dagsorden afvise, at man går ind i en vurdering af, hvordan man skal organisere den forebyggende indsats på et helt konkret punkt. Jeg beklager, at det var så afgørende, at det netop blev formuleret helt præcist. Den debat synes vi man skulle have taget en anden gang og så koncentreret sig om de mange pinde, vi er enige om.

(Kort bemærkning).

Qvist Jørgensen (S):

Jeg står og bliver en lille smule vred, for jeg synes ikke, at hr. Kofod-Svendsen kan give et så upræcist og ufuldstændigt referat af et forhandlingsforløb, således som det lige netop er blevet afgivet herfra.

Jeg mener ikke, at man kan smide et par pinde ud i luften på et stykke papir med den besked: Hvis I har nogen bemærkninger, kan I sende besked inden kl. 16. Og når man så begynder at lede efter den, der har rejst forespørgslen, konstaterer man, at den pågældende forventes hjemme kl. 19, altså 3-4 timer efter at man skulle have afleveret. Det er ikke et forhandlingsoplæg.

Vi andre tager så initiativ til, at vi kommer til at mødes, og i samme øjeblik, vi kalder på CD og siger: CD, vil I være med, så møder deres ordfører. Så kan man, hr. Kofod-Svendsen, ikke være bekendt at stå og give et så fordrejet referat her. Dette bare af hensyn til historien.

(Kort bemærkning).

Birgitte Husmark (SF):

Jeg vil bare over for hr. Kofod-Svendsen gentage, at de betæneligheder, som vi jo netop drøftede, da vi prøvede at mødes om et dagsordensforslag, var betænelighederne med hensyn til den instans, der skulle være initiativtager til at føre de gode initiativer med hensyn til oplysning og efteruddannelse ud i livet. Jeg synes, ministerens besvarelse af forespørgslen til fulde bekræfter – bortset fra, at jeg stadig væk afventer svar på nogle af mine spørgsmål, men det, der er sagt indtil nu – at det, vi har at vente, er en instans, der bliver aldeles pacificeret, som får til opgave at overvåge, at følge, at vurdere og at se på. Det er den instans' opgaver, og jeg

gad nok se, hvor meget forebyggelse der kommer ud af det.

Hans Jørgen Jensen (S):

Som en af de desværre få afholdsfolk i dette Ting kan det vel ikke undre, at også jeg tager ordet i denne debat.

Jeg vil gerne sige, at det forbavser mig såre, at man bliver ved med at nævne forbudstanker. Disse tanker har den danske afholdsbevægelse ikke haft i 55 år, så hvorfor dog blive ved med at træde rundt i det spinatbed?

Der er ikke tale om forbudstanker noget sted i Danmark, men der er tale om, at man vil bekæmpe alkoholmisbruget.

Ministeren prøvede på at give det udseende af, at vi i Danmark har en alkoholpolitik. Det har vi ikke og har aldrig haft. Det eneste, der har fungeret her i landet, er Rodes lovgivning fra 1919, som varede ca. 30 år, med en fornuftig afgiftspolitik. Den har virket, og derfor er det et naturligt led i en alkoholpolitik.

Jeg synes også, det er fænomenalt, når man her i Tinget og i WHO vil sætte spiritusforbruget ned med 25 pct., for i de sidste ti år er det gennemsnitlige årlige forbrug pr. person steget fra 6 liter til 12 liter, så selv om man så skulle sætte det ned med 25 pct. over en 10-årig periode, er det en latterlig lille reduktion i forhold til det misbrug, der er sket igennem disse mange år. Derfor bør procenten efter min opfattelse være større.

Jeg var glad for hr. Herluf Rasmussens bemærkninger om, at de private organisationer fik alt for lidt. Sølle 3 mio. kr. er, hvad man kan give til de mennesker, som øver en indsats hver eneste dag for at bekæmpe alkoholmisbruget i Danmark. Det beløb bør sættes op mange gange til de private organisationer.

Dernæst vil jeg gerne tale om den plan, ministeren er inde på. Jeg synes, det er noget positivt og noget, vi skal se på som et nyt initiativ. Men når ministeren foreslår, at man skal have et nyt forebyggelsespolitisk udvalg, og så følger til – og det er tilføjelsen, der er betænkelig – at så kan man jo nedsætte et udvalg derunder, der kan beskæftige sig med alkoholpolitik, så er det hen til kommoden og tilbage igen, som man har haft det i det gamle narkotika- og alkoholråd.

Der skal være et selvstændigt organ i Danmark, der beskæftiger sig med alkoholpolitik. Det er det, vi trænger til, for så stort er emnet.

[Hans Jørgen Jensen]

Man skal ikke rode det sammen med en hel masse andre ting.

Jeg synes, det er ganske udmærket, at man taler om de gode initiativer fra Norge og fra Sverige og deres modeller, ligesom jeg synes, det er ganske udmærket, at man vil tage kontakt til arbejdsmarkedets parter og diskutere problemerne med dem, sådan at man også ude på arbejdspladserne på en fornuftig og en hensigtsmæssig måde kan hjælpe de mennesker, som har alkoholproblemer.

Jeg vil gerne slutte af med at sige – for man har jo desværre kun 5 minutter også til de store problemer herinde – at når det drejer sig om afgiftspolitikken, kan man andre sig såre over, at en NAB koster mere end en bajer. Det, man kunne gøre, var at sætte afgiften ned på NAB, på det lyse øl og på de alkoholfrie vine. Derved ville man gøre noget konstruktivt for at få fjernet misbruget af alkohol her i landet. Det har man aldrig rigtig gjort; uanset hvilke regeringer der har været – om de har været borgerlige eller de har været socialdemokratiske – har man aldrig rigtig taget fat om nældens rod.

Jeg tror dog, at der uanset diskussionen om dagsordener vil komme nogle forskellige oplæg ud af denne debat, og dem synes jeg vi skal benytte.

For så vidt angår de dagsordensforslag, der er stillet, synes jeg, at det, der er fremsat af Socialdemokratiet og SF, er dækkende, og det vil jeg derfor anbefale at man stemmer for.

(Kort bemærkning).

Køpke Christensen (FP):

Jeg vil kort sige, at Fremskridtspartiet ikke vil stemme for Kristeligt Folkepartis dagsorden. Den er efter vores opfattelse alt for restriktiv, og derfor kan vi ikke støtte denne dagsorden. Bl.a. kan nævnes afsnittet om opstramning af alkoholreklamekodeksen. Hvad det angår, kan jeg sige, at vi i Sønderjylland har haft reklamer i mange år, og mig bekendt er der ikke større misbrug af alkohol i Sønderjylland end andre steder. Jeg tror derfor ikke på, at det har nogen gavnlig virkning.

Jeg vil i denne forbindelse også gerne bede hr. Glønborg tage stilling til, hvad jeg fremførte i min ordførertale, nemlig at det ikke er alkoholmisbruget, der er det reelle problem, men at alkoholmisbruget er et symptom på andre problemer.

Jeg vil endvidere gerne sige til hr. Glønborg, at jeg selvfølgelig godt er klar over, at Kristeligt Folkeparti ikke ønsker decideret forbud, men jeg synes, det fremgår, at Kristelig Folkeparti er utrolig fokuseret på alkoholmisbruget – det er ligesom det, man fokuserer på, og netop ikke, hvilke årsager der er til dette misbrug.

Hvad angår Socialdemokratiets og SF's dagsordensforslag, mener vi absolut ikke, at der i denne afbureaukratiseringstid er brug for Alkohol- og Narkotikarådet, og derfor vil vi også stemme imod dette forslag.

(Kort bemærkning).

Kirsten Lee (RV):

Jeg har med interesse lyttet til hr. Hans Jørgen Jensens indlæg, der fortæller os, at afholdsbevægelsen ikke går ind for forbud. Jeg håber så sandelig, afholdsbevægelsen fortsat går ind for forbud mod spritkørsel. Jeg håber så sandelig også, afholdsbevægelsen fortsat går ind for forbud mod udskænkning af spiritus til unge under 18 år. Ellers synes jeg, at afholdsbevægelsen skulle til at revurdere sin politik.

Jeg synes ikke, hr. Hans Jørgen Jensen har uret, når han siger, at vi aldrig har haft og heller ikke nu har en alkoholpolitik. Hr. Hans Jørgen Jensen siger også, det er nødvendigt, at vi får et selvstændigt organ, der beskæftiger sig med alkoholpolitik. Jamen det er jo lige præcis det, det handler om, men alligevel anbefaler hr. Hans Jørgen Jensen, at vi bare skal have mere af det samme. Vi skal bevare Alkohol- og Narkotikarådet – jamen så vil jeg gerne spørge hr. Hans Jørgen Jensen, om han kan erindre, at de er kommet med nogen fornuftige initiativer på dette område inden for mange år, og om det er hensigtsmæssigt, at vi blander alkohol og narkotika sammen. Det, vi faktisk er nogle her der ønsker, er lige præcis, at vi får et selvstændigt organ til at håndtere alkoholpolitikken.

Jeg kan ikke forstå, at hr. Hans Jørgen Jensen kan gå ind for de tanker, for det sagde han jo at han gjorde, og så samtidig stemme for den dagsorden, som Socialdemokratiet foreslår.

(Kort bemærkning).

Hans Jørgen Jensen (S):

Jeg vil gerne sige til fru Kirsten Lee, at afholdsbevægelsen naturligvis helst så, at folk slet ikke drak spiritus, for så var der ingen pro-

[Hans Jørgen Jensen]

blemer, heller ikke i trafikken. Vi går naturligvis ikke ind for, at folk skal køre i beruset tilstand i trafikken.

Det, jeg forsøgte at forklare, var, at afholdsbevægelsen har erkendt, at der altså er spiritus i dette land, og at der er nogle mennesker, der vil drikke det, men der er en række mennesker, der misbruger spiritus, og derfor skal man forsøge at finde nogle måder at forhindre, at det sker i trafikken, på arbejdspladser osv. Dét mener afholdsbevægelsen spiritus overhovedet ikke hører hjemme. Det vil jeg gerne have gjort helt klart.

Men så prøver fru Kirsten Lee at fortælle, at det forebyggelsespolitiske råd er noget helt nyt i forhold til Alkohol- og Narkotikarådet. Hvori består det, når ministeren heroppefra kan fortælle os, at man under dette kan nedsætte et udvalg, der skal beskæftige sig med alkoholspørgsmål? Der er altså overhovedet ingen forskel på de ting, som man vil lægge frem som noget nyt, og det, vi har. Hvorfor skal man skabe noget nyt, når det ikke er det?

(Kort bemærkning).

Birgitte Husmark (SF):

Jeg vil gerne vide, hvad fru Kirsten Lee bygger sin mening på, når hun siger, at der kommer et selvstændigt alkoholinitiativ i den nye konstruktion. Når vi har et Alkohol- og Narkotikaråd i øjeblikket, er det efter SF's opfattelse, fordi misbrugsproblemerne ikke kan adskilles knivskarpt; derfor er der en mening i, at tingene hænger sammen.

Man har alkoholforbrug, og man har alkoholmisbrug. Man har pilleforbrug, og man har pillemisbrug. De to stimulansformer bliver meget ofte indtaget i en eller anden uskøn blanding. Derfra er vejen så ikke så lang over til det ulovlige narkotikaforbrug. Det er meget ofte de samme mennesker, der bevæger sig på den skala. Derfor er der god fornuft i at se disse problemer i sammenhæng.

Fornuften hører desværre op, hvis man vil lave en bred forebyggelsesinstans, som skal tage sig af alt lige fra alkoholmisbrug og til idrætsskader. Så bliver indsatsen så diffus, at vi lige så godt kunne lade være.

Glønborg (KRF):

I de par korte bemærkninger, jeg har haft, har jeg måttet tale en del om restriktioner, og

jeg vil nødig, at nogen skulle få det indtryk, at jeg betragter restriktioner som hovedvåbenet i den kamp, vi står i her. Det er foranlediget af situationerne, at jeg har talt en del om netop det emne, fordi det er dér, uenigheden ofte opstår.

Vi skal i denne kamp fordomsfrit bruge alle de virkemidler, vores fantasi kan finde frem, og som vi kan finde brugbare i praksis.

Det det gælder om, er at gøre lige netop det, der er brug for i enhver situation. Så kan det ikke nyttet noget, at man optræder sådan som den pralhals, der i sin tid gav anledning til det klassiske udtryk »Hic Rhodus, hic salta!« Til genopfriskning for dem, der har glemt deres oldtidskundskab, kan jeg sige, at historien var om en pralhals, der fortalte om et fantastisk spring, han havde gjort engang på Rhodos, og når han så pralede med det hver gang, sagde man til ham: Altså, lad nu være med at snakke om Rhodos. Tag lige og spring her og nu, og lad os se det.

Der er brug for i mange situationer at tage en kammerat under armen og aflede hans opmærksomhed fra spiritusen for at få ham til at gå i gang med noget andet. I andre situationer er der brug for en klar og kontant oplysning om, hvad sagen drejer sig om. Og i atter andre situationer drejer det sig simpelt hen om at tørre brækkelsen op efter den kammerat, der er kommet lidt galt af sted.

I denne sal drejer det sig om at træffe politiske beslutninger, og jeg har ikke ret meget tilovers for den, der står over for kammeraten, der ligger og er kommet galt af sted, den, som giver sig til at holde foredrag for ham om alkoholens virkninger eller siger: Ja, nu må vi også have startet en ny oplysningskampagne, eller nu må vi have gjort et eller andet.

Derfor må jeg også sige: Jeg har ærligt talt ikke ret meget tilovers for folk, der står heroppe og fortæller en hel masse om, hvad man skal gøre alle mulige andre steder end her. For det er det, vi skal gøre, når vi er i de andre situationer. Men her er det vores opgave at træffe de politiske beslutninger om det, der skal gøres herfra for at støtte det arbejde, som der heldigvis er en hel masse aktive mennesker der også er indstillet på at gøre ude i samfundet.

Vi har to dagsordener her i dag, og nu stilles det jo normalt op, som om hovedmodstanderne er dem, der kommer med dagsordener hver for sig, og så skal vi slås om at få dem igennem. Jeg

[Glønborg]

føler, at der i denne sag, er en meget stor grad af forståelse mellem regeringspartierne og Kristeligt Folkeparti på den ene side og Socialdemokratiet og Socialistisk Folkeparti på den anden side for så vidt angår dagsordenerne. Der er masser af fælles stof i dem, men der er et par steder, hvor vi er uenige. Der står noget i den ene, og der står noget i den anden, Men det er ikke her, hovedkampen ligger. Nej, vore hovedmodstandere i denne sag må vi sige er passivisterne, Centrum-Demokraterne og Fremskridtspartiet.

Jeg håber selvfølgelig, at de vil stemme for vor dagsorden, som jeg synes siger så mange fornuftige ting.

Hr. Køpke Christensen taler om alkohol-forskning. Når vi siger alkoholforskning, tænker vi selvfølgelig på den fysiologisk-medicinske: Hvordan virker dette her? Men sandelig også på den sociale. Når vi taler om alkoholforskning, tænker vi både på årsagerne og de sociale virkninger.

Vi er absolut ikke blinde for, at alkoholmisbrug bl.a. er et symptom på noget, som er skidt. Men alkoholmisbrug er så sandelig også i sig selv noget skidt.

(Kort bemærkning).

Tove Niemann (FP):

Det er hr. Glønborgs bemærkning om at tage en kammerat under armen, der kaldte mig herop. Og det er derfor, Fremskridtspartiet ikke kan stemme for dagsordensforslaget. Vi ønsker ikke et udvidet sekretariat, men vi ønsker mere respekt og flere penge til de private organisationer som f.eks. Blå Kors, Danmarks Afholdsbevægelse, Danmarks Afholdsforening, Lænnen osv.

Det er et meget værdifuldt arbejde, de gør, og her er tale om frivillige hjælpere og for det meste forhenværende alkoholmisbrugere. Netop fordi de fleste af disse frivillige selv har prøvet at være alkoholikere, ved de virkelig, hvor forfærdeligt det har været for dem selv og deres familie. Derfor er det den vej, vi ønsker at gå.

(Kort bemærkning).

Køpke Christensen (FP):

Fremskridtspartiet blev kaldt passivisterne. Jeg vil gerne sige til hr. Glønborg, at det er et udtryk, jeg må tage helt klar afstand fra. For

Fremskridtspartiet har netop gjort opmærksom på, at vi skulle gå ud og køre kampagner og sprede oplysning og atter oplysning over for alkoholikerne. Inden for trafikområdet har det vist sig, at oplysning og atter oplysning over for spiritusbilisterne er det eneste, der virkelig kan nedbringe antallet af disse ulykker, og det gælder også det område, vi taler om i dag.

(Kort bemærkning).

Glønborg (KRF):

Når jeg tillod mig at bruge udtrykket »passivister«, er det simpelt hen, fordi jeg synes, der er for stor passivitet over for det stykke arbejde, vi skal gøre her. Og når fru Tove Niemann ønsker, at vi skal støtte de private organisationer, vil jeg tillade mig at minde om, at vi fra Kristeligt Folkepartis side faktisk har kæmpet meget stærkt for, at disse organisationer skulle have noget.

Endelig må jeg lige rette en anden misforståelse hos fru Tove Niemann. Det er faktisk ikke sådan, at alle eller de allerfleste af dem, der arbejder i disse organisationer, selv har været alkoholikere. Heldigvis behøver man ikke at have været vejen om ad alkoholismen for at kunne lave et stykke fornuftigt arbejde i en organisation, der tager sig af et stykke redningsarbejde og et stykke oplysningsarbejde osv. Vi er faktisk nogle, som er organiseret i det foretagende, og som har haft den lykke at kunne gå ind i det stykke arbejde uden nødvendigvis at skulle have været den anden vej omkring først.

Arne Melchior (CD):

Det forekommer mig nødvendigt at sige et par ord om teknikken i den øvelse, der foregår her.

Det er rimeligt og prisværdigt at rejse en debat i hvert fald med nogle års mellemrum om så stort et samfundsproblem som det, der her er sat på dagsordenen. Det er også rimeligt, hvis man har et markant politisk budskab at afgive, at indgive en forespørgsel, for at der kan blive stillet et dagsordensforslag.

Men der breder sig den store misforståelse i partierne, at hver gang der stilles en forespørgsel for at sætte et emne til debat, skal det ende med en dagsorden.

Det må være totalt forkert. Vi oplevede det i forrige uge i ældresagen, og nu oplever vi det vedrørende alkohol. Og vi oplever et forslag

[Arne Melchior]

f.eks. fra Kristeligt Folkeparti med 8 såkaldte pinde, som altså pinder sagen ud. Det er i virkeligheden ikke et dagsordensforslag, det er et beslutningsforslag. Men det står der selvfølgelig ikke så megen blæst om, og så vælger man at bøjede dagsordensinstitutionen til noget, det ikke er beregnet til.

Dette er ikke et markant politisk budskab, der kan siges med en kort dagsorden. Det er et beslutningsforslag, som der skal høre begrundelse og gennemarbejdning til. Og det er en af årsagerne til, at vi aldeles ikke kan stemme for et forslag af den art, uanset at der også er enkelte af pindene, vi kunne stemme for.

Men var det et beslutningsforslag, kunne det komme til udvalgsbehandling, så der blev gjort et dybtgående stykke arbejde. Det bliver der ikke på grund af dagsordener af denne art. De flytter ikke et komma i finansloven, og de flytter ikke en gerning i nogen styrelse eller i noget ministerium eller noget andet sted.

Derfor mener vi, det er en helt gal metode, man kommer ind på. Og endnu værre bliver det, når man så får foreholdt, at hvis man stemmer sådan eller sådan, stemmer man for regeringen eller imod regeringen, fordi man stemmer om ældresag eller alkoholproblemer. Når man afholder sig fra at stemme, har man dermed også stemt enten for eller imod regeringen.

Jeg vil gerne afvise en sådan tankegang, som er fuldstændig meningsløs. Jeg er ikke i tvivl om, at man gerne vil alkoholproblemet endnu bedre til livs, end vi hidtil har kunnet komme det, men det er jo ikke sådan, at der ikke er foretaget noget indtil denne dag, og derfor ville et mere grundigt beslutningsforslag med den grundige behandling, det kunne få, have været et meget mere sagligt og propert stykke arbejde end den mere eller mindre paradeforestilling, som disse dagsordener er udtryk for.

Sundhedsministeren (Elsebeth Kock-Petersen):

Jeg skal gøre nogle få bemærkninger og give oplysninger og besvarelser på baggrund af den debat, der har været.

For det første kan jeg med glæde konstatere, at der faktisk er tilslutning, at der ikke har været mange, der har kritiseret de forskellige konkrete forslag og initiativer, der var i min svartale.

Der har været forskellige bemærkninger, som jeg skal vende tilbage til. Men jeg kan i vir-

keligheden konstatere, at der er tilslutning til de konkrete forslag og initiativer, jeg lagde frem i min svartale.

Der var fra ganske få nogle kritiske bemærkninger til et par af forslagene.

For det første nævnte fru Birgitte Husmark, at der i det udkast til sundhedslovforslag, som er blevet rundsendt, var en ændring i forhold til den gældende lovtæst med hensyn til behandlingsinstitutioner, som fru Birgitte Husmark ikke var tilfreds med. For det første er det, fru Birgitte Husmark og andre har set, jo et udkast, og det er helt klart, at det lovforslag, der bliver fremsat, ikke vil være identisk med udkastet, for ellers ville en hørings- og en diskussionsfase om det jo også være illusorisk, og det er det ikke.

Jeg kan sige, at det, fru Birgitte Husmark nævnte, helt klart indgår i det materiale, som vi er ved at ændre og tilpasse for at blive klogere, end vi var, da udkastet blev sendt ud.

Hr. Qvist Jørgensen var inde på noget andet i min tale, som han var lidt imod eller i det mindste lidt usikker på. Det var spørgsmålet om, hvilke tildelingskriterier man så ville stille op for tilskud til de forskellige foreninger. Jeg oplyste i min tale – undskyld, jeg gentager det, men det er så lang tid siden – at ministeriet efter anbefaling fra Alkoholmisbrugsudvalget ville prøve at se på, om man kunne lave faste tildelingskriterier.

Jeg er fuldt opmærksom på det, hr. Qvist Jørgensen sagde, at det kan godt være, man skal passe på, at tildelingskriterierne ikke bliver for faste, altså at der skal være åbenhed og fleksibilitet i det, sådan forstod jeg det i alle tilfælde. Der skal også være, om jeg så må sige, plads til det gran af vanvid, som er nødvendigt, hvis man skal sætte udviklingsarbejder i gang. Jeg er fuldstændig enig i, at sådanne tildelingskriterier kan blive for firkantede, men lad det nu lige stå lidt hen, vi prøver at arbejde med det i ministeriet.

Om et af de punkter, som har været drøftet mest i dag, vil jeg godt sige, at diskussionen forekommer mig en lille smule besynderlig. Det er spørgsmålet om Alkohol- og Narkotikarådet. Det er sagt helt klart fra min side, at der vil blive fremsat et lovforslag i Folketinget. Dette lovforslag er i dag sendt til høring. For øvrigt følger fremsættelsen også af, at det er nævnt i det lovkatolog, som blev fremlagt i begyndelsen af oktober.

[Sundhedsministeren]

Folketinget vil få mulighed for at bore i og drøfte alle de elementer, der er i det lovforslag, og der vil ikke blive tale om, at vi ændrer Alkohol- og Narkotikarådet, før vi har lovforslagets principper bragt på plads. Derfor synes jeg ikke engang, det vil være korrekt af mig, hvis jeg på nuværende tidspunkt under behandlingen af en sag begynder at gå meget detaljeret ind i, hvad det lovforslag går ud på. Det er sendt til høring i dag, og vi vil få nogle bemærkninger og nogle kommentarer. Det bliver fremsat på helt regulær facon i Folketinget, og der bliver rig lejlighed for partierne og ordførerne til på et betydelig mere sagligt og veloplyst grundlag at tage stilling til, hvad de så synes om det ene eller det andet. Ærlig talt synes jeg, at det må være den saglige fremgangsmåde i en sådan sag, og derfor bliver det faktisk proceduren.

Det er ikke meningen – hvis jeg lige skal svara fru Birgitte Husmark kort – at Alkohol- og Narkotikarådet nu skal lægges ind under Sundhedsstyrelsen. Men det, jeg bare ønsker at sige, er, at der bliver rig lejlighed tidsmæssigt og sagligt til at behandle spørgsmålet om, hvad det er for en struktur, vi gerne vil have for den forebyggende indsats.

Problemet har set med mine øjne været, at den forebyggende indsats – herunder indsatsen mod alkohol – ikke har været tilstrækkelig højt politisk prioriteret, og det er det, vi nu forsøger at gøre. Derfor er det heller ikke udtryk for en behård kritik af Alkohol- og Narkotikarådet, men det er en vurdering af, om de rammer, vi har, er tilstrækkelig gode til, at vi får en høj politisk prioritering af forebyggelsen, herunder også når vi taler om alkoholpolitik. Derfor synes jeg, det er lidt forstemmende, at der kan diskuteres så meget om det organ, vi har nu, og at det skulle være den eneste lyksalige måde at arbejde på, så vi bare skal have mere af det. Udvis dog åbenhed over for, hvordan vi i det hele taget kan få styrket den forebyggende indsats, men det får man rig mulighed for, når lovforslaget bliver fremsat.

Fru Kirsten Lee spurgte også mere konkret til det alkoholpolitiske forum, der er planlagt nedsat i forbindelse med forebyggelsesrådet. Det bliver nedsat. Jeg kan ikke forestille mig, at vi skulle kunne komme i en situation, hvor alkoholproblemet er så lille, at vi slet ikke behøver at have et sådant forum mere, så det vil også blive en realitet.

Så spurgte hr. Henrik Toft om alkoholforskningen. I ministeriet er vi i det hele taget ved at se på forskningen inden for sundhedsområdet, og der er nok ikke nogen tvivl om, hvis man skal sige det kort, at der er nogle områder inden for det sundhedsmæssige, der er mere prestigefulde end andre. Under alle omstændigheder kan vi konstatere, at når vi ser på den brede forebyggende indsats, er det ikke dér, der bliver forsket mest.

Det, vi prøver på i ministeriet, er, om vi kan skrive en ønskeseddel til forskningen. Vi ønsker jo ikke at dirigere forskningen, vel? Vi vil gerne have en fri forskning, men vi prøver at skrive en ønskeseddel over, hvad vi fra samfundets side gerne ser der forskes lidt mere i, og den forebyggende indsats vil være et af de elementer, som helt klart vil indgå i ønskesedlen.

Så vil jeg godt understrege det, som flere andre har sagt, at der ikke er tale om at lave restriktioner og – til hr. Qvist Jørgensen – heller ikke restriktioner for arbejdspladserne. Det, jeg har lagt op til, er for det første, at SFI overhovedet i sin tid lavede en undersøgelse, da LO og DA var imod. Jeg syntes imidlertid, det var meget vigtigt at få belyst, hvordan drikkeri spiller ind på arbejdspladsen, med den udtrykkelige bemærkning, at det er en undersøgelse, der også skal omfatte, om jeg så må sige, direktiongangen.

Andre indlæg i dag har netop vist, at det ikke er et problem, der kan hæftes op på en speciel socialgruppe. Man kan i hvert fald ikke sige, at det er de højtuddannede og de velstillede, der er de mest fornuftige med hensyn til spiritus. Derfor blev undersøgelsen lavet under den klare forudsætning, at den ikke skulle undersøge enkelte udvalgte personalegrupper, men sandelig også – for at sige det populært – folk på direktiongangen. Selv det var man imod.

Jeg synes, det er lidt forstemmende, hvis vi ikke kan være enige om, at det kan være fornuftigt, hvis Sundhedsministeriet, LO og DA tager en snak om, hvordan man kan lære af de erfaringer, man har gjort nogle af de steder, hvor man har lavet aftaler eller har en fælles holdning til, hvordan man skal gribe det an.

Jeg vil i hvert fald fastholde det positive i, at vi vil prøve sammen med LO og DA at komme med gode råd – og få gode råd for den sags skyld – så der hele tiden er et samarbejde, for der er da ikke nogen tvivl om, uanset hvilken

[Sundhedsministeren]

personalegruppe man taler om, at vores arbejdsliv også på det felt selvfølgelig har betydning for, hvordan vi opfører os.

Derfor er det ikke noget med restriktioner. Det er noget med en dialog. Men det er også noget med at give hinanden nogle ideer til, hvordan man kan tackle sådanne situationer. Vi ved alle sammen udmærket, at det rent psykologisk er svært at tackle drikkeri på en arbejdsplads, specielt er det svært i forhold til en konkret person. Er der nogle tilbud? Er der mulighed for, at vi kan lære af hinanden?

Jeg vil godt slutte af, som jeg indledte, med at sige tak for tilslutningen. Den føler jeg ærligt talt i hvert fald fra et flertal til de konkrete elementer, der var med i min tale. Det er under alle omstændigheder min agt at fortsætte med de bestræbelser, der ligger i det. Ingen kan garantere noget som helst om, hvor meget man vil kunne få sat forbruget ned, men det, jeg synes er vigtigt, er i virkeligheden at skabe en grobund, en forståelse, en interesse i befolkningen som sådan for, hvordan vi alle sammen i høj grad er påvirket af, at der er kommet et betydeligt større alkoholforbrug i dette samfund. Det vil efter debatten i dag fortsat være min arbejdsplan.

Inger Stilling Pedersen (KRF):

Debatten er vel snart ved at være slut. Jeg har længe siddet og spekuleret på, hvordan den egentlig er forløbet. Hvad er der kommet ud af den? Hvad var meningen med den?

Kristeligt Folkeparti lagde fra starten op til, at det skulle være en positiv debat og ikke en debat, hvor vi skulle slå hinanden i hovedet med forskellige motiver, men vi skulle prøve på at se, hvad vi sammen kan gøre for at løse et af vore allerstørste problemer.

På trods af, at der måske har været lidt tilløb til, at man skulle diskutere hinandens motiver, har der dog lydt det gennemgående i alle taler, at man var klar over, at der er et alkoholproblem i Danmark. Man er også enig i, at man skal prøve at løse det. Jeg er glad for, at sundhedsministeren til sidst sagde, som jeg også sagde i starten, at der skal være Alkohol- og Narkotikaråd og et forebyggelsesråd. Hvordan det skal fungere, vender vi siden tilbage til, når vi har set et lovforslag. Det startede jeg med at sige, for jeg håbede, at debatten ikke skulle dreje sig om det, for det kommer den nemlig til siden hen.

Det, der er væsentligt nu, er, at vi prøver at gå i gang med nogle initiativer til at hjælpe de mennesker, som har et problem, og til at forebygge. Det var måske det ord, jeg savnede i nogle af indlæggene. Man prioriterede ligesom ikke, hvordan vi undgår, at nogen overhovedet får et alkoholproblem.

Kristeligt Folkeparti har igennem årene gang på gang sagt – det gælder alkohol, og det gælder kriminalitet – at det er vigtigt at finde ud af årsagerne dertil. Det er klart, at der altid er nogle årsager. Men der er også nogle holdninger. Forældres holdning til alkohol, lederes holdning til alkohol, og arbejdspladsens holdning til alkohol smitter af, og vi må sige, at det altid er de svage, der betaler prisen. De stærke, de, der kan styre deres forbrug, har ingen problemer, men den, der er svag af natur eller af andre årsager, har brug for vores støtte og hjælp. Det er derfor, vi prøver at tage nogle initiativer til at lave nogle ting, der ikke behøver at genere de mennesker, som mener at kunne styre deres forbrug, og det er heldigvis de fleste.

Det, der er problemet, er den vattede holdning, man har til alkohol. Man tør erkende, at der er et problem i det. Alkohol er et farligt opløsningsmiddel, som skal omgås med omtanke. Det ved man. Derfor er det også nødvendigt, at børn og unge ikke kaster sig ud i eksperimenter, for det kan komme til at koste dyrt.

Vi er nødt til at have en holdning til, hvordan vi handler over for børn og unge. Kristeligt Folkeparti har tidligere ment – og mener stadig væk, det er vist bare svært at få flertal for det – at man heller ikke skal sælge alkohol til personer under 18 år.

Vi mener også, at loven skal overholdes, hvad man ikke gør. Hvis vi bare kunne komme så langt, at vi overholder de love og bestemmelser, vi har, og at det koster ens virksomhed, hvis man udskænker alkohol. Men vi har altså dette med, at når det drejer sig om alkohol, gør det ikke så meget. Lige så vel som når en forbrydelse, et spritdrab eller lignende har fundet sted, nå ja, han eller hun var jo påvirket, var fuld, så de kan egentlig ikke gøre for, hvad de gjorde. Det er forkert.

Det kan godt være, at man er kommet så langt ud, at man efterhånden ikke ved, hvad man skal gøre. Derfor sagde jeg også i starten i dag, at det er vigtigt, at vi så tidligt som muligt erkender, når et menneske har et problem. Jeg

[Inger Stilling Pedersen]

har i den senere tid læst i flere fagblade, at man netop er inde på at hjælpe kolleger på et tidligt tidspunkt, så det ikke bliver et alvorligt problem. Før var det jo sådan, at det kunne man næsten ikke være bekendt at gøre.

Vi håber også, at det er et af de beslutningsforslag, som kommer på dagsordenen i næste uge, og som vil finde forståelse. De er ikke tænkt at skulle genere nogen, men tænkt at skulle hjælpe mennesker i forskellige situationer, mennesker, der måske har et problem, og det kan være et problem, når man ikke rigtig kan styre sit alkoholforbrug, at komme til receptioner og andre steder, hvor der overhovedet kun er drikke med alkohol.

Hvis man ikke har et problem, er der intet problem i det, men det kan være svært at skulle sige nej, og har man først fået lidt, går det måske bare derudad.

Alle kræfter må sættes ind på at hjælpe hele familien. Jeg er glad for, at der er mange ordførere, der i dag har understreget, at det er hele familien, der skal hjælpes, for er der bare en i familien, der har et problem, går det ud over hele familien. Man kan bare læse, hvad unge mennesker og børn skriver om, hvor svært det er at leve sådan et sted.

Derfor er det ikke forbud, vi har brug for. Det nytter ingenting, men vi kan godt have nogle restriktioner over for børn og unge. Vi kan også pålægge os selv nogle restriktioner, fordi vi gerne vil hjælpe andre. Men et voksent menneske skal have frihed til at bestemme, det er klart.

Det næste, vi må se på, er, at får man frihed til at ødelægge sig selv, skal samfundet bagefter være parat til at udbedre skaderne. Det er vi også, og det skal vi også være. Men kan vi få formindsket problemet, vil det også betyde færre udgifter.

Så ikke bare af økonomiske grunde, men også af medmenneskelige grunde vil jeg gerne sige tak for debatten og håbe, den må medføre, at vi får nogle resultater til gavn for de mennesker, der har problemer, men også til gavn for hele det danske samfund.

Qvist Jørgensen (S):

Jeg skal ikke forlænge debatten ret meget, men jeg vil godt benytte lejligheden til at erklære mig tilfreds med, at ministeren giver udtryk for at ville være opmærksom på, at disse tildelingskriterier ikke bliver for firkantede i alle til-

fælde. Jeg kunne godt lide bemærkningen om, at der også skal være plads til et gran vanvid. Jeg tror, at jeg citerede ordret.

Derimod må jeg endnu en gang sige, at jeg kan ikke forstå, at ministeren ikke vil sige noget præcist om, hvad det er for nogle overvejelser, fordi man så ville forstyrre høringsrunden om forebyggelsesrådet og sammenlægningen med Alkohol- og Narkotikarådet.

Ministeren sagde, at hun havde ønsket at omstrukturere forebyggelsesrådet og Alkohol- og Narkotikarådet til et nyt forebyggelsespolitisk råd, og at rådet i fremtiden først og fremmest skulle følge udviklingen inden for forebyggelse og overvåge og vurdere den offentlige forebyggelsesindsats.

Hvis det ikke er at meddele, hvad det er man vil have ud af høringsrunden, ved jeg næsten ikke, hvad det er, ej heller hvis det ikke er at give os et signal i dag om, i hvilken retning det vil gå, og det er altså i en retning, som jeg og med mig flere andre mener er u hensigtsmæssig.

Om arbejdspladserne vil jeg gerne sige til sundhedsministeren, at jeg ikke drømmer om at ville forsøge at forhindre – det er heller ikke i min magt – at der skulle etableres et møde mellem Dansk Arbejdsgiverforening, LO og sundhedsministeren, hvor de kunne drøfte erfaringer, og hvordan man kunne komme videre. Det tror jeg helt bestemt at alle tre parter ville møde til. Jeg tror, at det ville være hensigtsmæssigt, men jeg tror også – og det har jeg sagt flere gange – at det vil være rigtig hensigtsmæssigt, om man kiggede på, hvordan vi så kan komme videre i det fornuftigt lagte spor, som vi har set, det vil sige ad frivillighedens vej.

Jeg vil slutte med at sige, at jeg, og det skulle egentlig være rettet til hr. Arne Melchior, synes, at når hr. Arne Melchior påstår, at der ikke ved disse dagsordener sker nogen ændringer i styringsmæssige forhold, er det ikke rigtigt, for hvis dagsordenen fra Kristeligt Folkeparti og regeringen bliver vedtaget, er man i fuld gang med at ændre på strukturer og styrelser, og derfor mener jeg faktisk, at hr. Arne Melchior har uret.

Jeg er dog på den anden side enig med hr. Arne Melchior i, at det ikke kan være meningen, at vi skal bruge dagsordenerne som beslutningsforslag. Det skal netop være i den kortfattede form. Jeg tror rolig, jeg på flere forslagsstilleres vegne kan sige, at det har været svært at

[Qvist Jørgensen]

lave den meget kortfattede dagsorden, som rettelig hørte til her.

Jeg synes, at det er lidt svagt, når vi nu har haft så lange debatter i går og især i dag, at ikke et af de partier, som er blevet skældt ret meget ud – ikke fra vores, men fra anden side – over deres forventede stillingtagen, når vi skal til afstemningen, har benyttet sig af den lange formiddag og stort set det meste af eftermiddagen til på god statsmandsvis at sætte sig ned og lave et tredje forslag til dagsorden. Det ligger jo lige for.

Hvis der havde været et tredje forslag, hvor man måske kunne have fået sammenarbejdet synspunkterne, havde vi måske haft antydning af en alkoholpolitik, som vi kunne være enige om i Folketinget. Det er lidt ærgerligt, at det ikke er lykkedes. Det havde været fikst, og det havde været dygtigt, om det var sket. Debatten har klart og tydeligt vist, at de to parter, der hver for sig har stillet en dagsorden, ikke har kunnet nærme sig hinanden. Det havde været fikst, om der havde været en kompromismager.

Birgitte Husmark (SF):

Nu er der kommet nogle svar fra ministeren, og dertil vil jeg godt sige, at jeg synes, det er forstemmende, at ministeren ikke kan indse, at der er skabt så meget røre og så megen bekymring med hensyn til de bebudede strukturomlægninger på alkohol-, narkotika-, forebyggelses- og tobaksskadeområderne, at man er nødt til at komme med nogle klarere udmeldinger end dem, man er kommet med i dag.

Jeg synes nok, at når man kommer med en melding, som lyder, at der skal skabes et forebyggelsespolitisk udvalg, som skal overvåge, kigge på og vurdere, så kan vi blive meget bekymrede for, at man her går det, hr. Glønborg kalder passivisternes – de, der ikke får udrettet noget – ærinde. Det ser ud, som om der ikke skal ske for meget. Her skal der ikke være nogen, der påviser de ubehagelige kendsgerninger, som findes i form af alkoholramte mennesker, i form af hjemløse mennesker med store alkoholproblemer og i form af mennesker, der virkelig har fået smadret deres tilværelse.

Som ryterne stadig væk går, for vi kan jo ikke få mere at vide fra ministeren, skal det råd eller udvalg, eller hvad det bliver, lukkes pænt inde i et ministerium eller i Sundhedsstyrelsen, og så kan de sidde og pusle stilfærdigt under

god regeringskontrol. Er det det, vi skal opnå? Det ser sådan ud, og det er derfor, vi sammen med Socialdemokratiet har stillet det dagsordensforslag. Vi er dybt bekymrede over den udvikling, og bekymringen synes jeg nok er begrundet, når man kigger på, hvad det er for en mangel på velvilje, der har været vist på det alkoholpolitiske område indtil nu.

Det, vi har hørt fra ministeren, er bl.a. en lang udredning om, hvor vanskeligt det har været at kunne få nogle reklamefolk til at samles og finde ud af, hvordan man skal påvirke det danske folk. Det, SF ønsker, er, at man i stedet tager fat dér, hvor mennesker er, og at man tager fat nedefra. Det er den vej, Alkohol- og Narkotikarådet arbejder ad, nemlig at kontakte nøglepersoner, der er ude i området. Det er ikke en topstyret, blankpoleret reklamekampagne, vi har brug for. Det er et engagement i det daglige, og vi venter spændt på, hvad ministeren har at byde på.

Men foreløbig ser det ud til, at vi må nøjes med at betragte debatten som retningsgivende for, hvad der skal ske fremover.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 11 af Inger Stilling Pedersen (KRF) (se foran) forkastedes, idet 48 (KF, V, RV, KRF og Steenholdt (Grønl.)) stemte for, 64 (S, SF og FP) imod; 6 (CD) undlod at stemme.

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 12 af Qvist Jørgensen (S) og Birgitte Husmark (SF) (se foran)

forkastedes, idet 50 (S og SF) stemte for, 63 (KF, V, FP, RV, KRF og Steenholdt (Grønl.)) imod; 6 (CD) undlod at stemme.

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af lovforslag nr. L 40:

Forslag til lov om ændring af lov om svangerskabshygien og fødselshjælp.

Af sundhedsministeren (Elsebeth Kock-Petersen).

(Fremsat 1/11 89).